با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها

همه چیز
برای موفقیت
تو!

- دانلود رایگان آزمون های آزمایشی قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...
- دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس
- دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی (نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی
- دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی و شب امتحانی

کافیست هر فایلی که نیاز دارید را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

irantooshe.ir

t.me/irantooshe

گام به گام آمادگی دفاعی نهم

پاسخ فعالیت‌ها و پرسش‌های کتاب

پایه‌ی نهم · دوره‌ی اول متوسطه

شامل پاسخ فعالیت‌ها، پژوهش‌ها، کارهای گروهی و پرسش‌های کتاب

تهیه‌شده در ایران‌توشه، توشه‌ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست فصل‌ها

۱ فصل اول — مفاهیم و ضرورت آمادگی دفاعی ۴

۲ فصل دوم — فرهنگ دفاعی ما ۱۳

۳ فصل سوم — مهارت‌های دفاعی ۲۵

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

گام به گام آمادگی دفاعی نهم - فصل اول

مفاهیم و ضرورت آمادگی دفاعی

فهرست

۱ صفحه ۱۱ · آنچه می‌دانیم — مقایسهٔ سلامت و امنیت ۵

۲ صفحه ۱۱ · پرسش — سلامتی چیست؟ ۵

۳ صفحه ۱۱ · پرسش — بهداشت چیست؟ ۶

۴ صفحه ۱۱ · پرسش — پیشگیری یا درمان؟ ۶

۵ صفحه ۱۲ · فعالیت — رابطهٔ سلامت، بهداشت و بیماری ۶

۶ صفحه ۱۳ · فعالیت — پیامد اشتباه در شناخت تهدیدهای سلامت ۷

۷ صفحه ۱۵ · پرسش — شناخت مسئله پیش از راه‌حل ۷

۸ صفحه ۱۵ · فعالیت — تشبیه معادلهٔ امنیت به درخت ۷

۹ صفحه ۲۰ · بیندیشید — دفاع و امنیت در جنگ ترکیبی ۸

۱۰ صفحه ۲۲ · فعالیت — فاصلهٔ تهدید و تشخیص تهدید ۸

۱۱ صفحه ۲۴ · فعالیت — دشمن‌شناسی در بیان امام علی (ع) و تهدیدهای تمدنی ۹

۱۲ صفحه ۲۷ · فعالیت — نقشه‌خوانی مسیرهای ارتباطی ایران ۱۰

۱۳ صفحه ۲۸ · فعالیت — فرصت‌ها و تهدیدهای چابهار و دریای خزر ۱۰

۱۴ صفحه ۳۰ · فعالیت — استفاده از موقعیت ممتاز ایران ۱۱

۱۵ صفحه ۳۳ · فعالیت — تهدیدها و جنگ‌های تاریخی ایران ۱۱

۱۶ صفحه ۳۸ · فعالیت — پیشنهادهای مشاور امنیتی ۱۲

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir

۱ صفحه ۱۱ آنچه می‌دانیم

پیامبر اکرم (ص) فرمود: «دو نعمت است که بسیاری از مردم قدر آن را نمی‌دانند: سلامت و امنیت.» برای شناخت بهتر هر مفهوم، می‌توان آن را با مفاهیم دیگر مقایسه کرد تا شباهت‌ها و تفاوت‌های آنها روشن شود. اکنون سلامت و امنیت را با یکدیگر مقایسه کنیم (ابعاد سلامت: جسمانی، روحی ـ روانی، اجتماعی).

شباهت‌ها: هر دو از نعمت‌های بزرگ‌اند و بیشتر وقتی قدرشان را می‌دانیم که از دست بروند؛ هر دو هم ویژگی فرد و هم ویژگی جامعه‌اند؛ هر دو چند بُعد دارند و با رابطهٔ میان دو عامل مقابل (بیماری و بهداشت؛ تهدید و دفاع) فهمیده می‌شوند.

مقایسهٔ ابعاد سلامت و امنیت

بُعد سلامت	نمونه	بُعد مشابه در امنیت
جسمانی	اشتهای کافی، کارکرد درست اندام‌ها	امنیت جان و مال و سرزمین
روحی (روانی ـ عاطفی)	امیدواری	آرامش و احساس امنیت خاطر
اجتماعی	ارتباط سالم فرد با دیگران	امنیت اجتماعی و اعتماد میان مردم

تفاوت: سلامت بیشتر دربارهٔ فرد به کار می‌رود، ولی امنیت بیشتر برای توصیف وضعیت جامعه و کشور.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲ صفحه ۱۱ پرسش

سلامتی چیست؟ شما چه تعریف یا برداشتی از آن دارید؟

بیشتر ما تصور می‌کنیم اگر بیمار نباشیم سالم هستیم. ابوعلی سینا سلامت را حالتی می‌دانست که بدن وظایف خود را به‌درستی و به‌طور طبیعی انجام دهد. امروزه سلامت را فقط نداشتن بیماری یا نقص عضو نمی‌دانند، بلکه برخوردار بودن فرد از آسایش جسمی، روحی ـ روانی و اجتماعی می‌شمارند؛ پس سلامت سه بُعد دارد: جسمانی، روحی (روانی ـ عاطفی) و اجتماعی.

۳ صفحه ۱۱ پرسش

بهداشت چیست؟ شما چه تعریف یا برداشتی از آن دارید؟

بهداشت خود سلامتی نیست، بلکه راه تأمین، حفظ و ارتقای سلامتی است؛ یعنی مجموعه اقداماتی که برای سالم ماندن و افزایش سطح سلامت انجام می‌شود. بهداشت دو روش اصلی دارد: ۱ـ پیشگیری ۲ـ درمان.

۴ صفحه ۱۱ پرسش

به نظر شما، برای حفظ سلامت، کدام‌یک از این دو روش اهمیت بیشتری دارد؛ پیشگیری یا درمان؟ چرا؟ فکر کنید کدام روش کم‌هزینه‌تر، مطمئن‌تر و مؤثرتر است.

پیشگیری اهمیت بیشتری دارد؛ زیرا:

- **کم‌هزینه‌تر است:** هزینهٔ واکسن، رعایت بهداشت و تغذیهٔ سالم بسیار کمتر از هزینهٔ درمان بیماری است.
- **مطمئن‌تر است:** بعضی بیماری‌ها درمان کامل ندارند یا آسیب‌های جبران‌ناپذیر بر جا می‌گذارند، ولی با پیشگیری اصلاً رخ نمی‌دهند.
- **مؤثرتر است:** فرد و جامعه از رنج بیماری، ازدست‌رفتن توان کار و تلفات جانی در امان می‌مانند.

۵ صفحه ۱۲ فعالیت

اکنون با توجه به آنچه تاکنون درباره سلامت آموخته‌اید، توضیح دهید میان سلامت، بهداشت و بیماری چه ارتباطی وجود دارد. سپس بگویید آیا با معادلهٔ زیر موافق هستید؟ چرا؟
«سلامتی = بهداشت >< بیماری» (اگر بهداشت بر عوامل بیماری‌زا غلبه کند، زمینهٔ حفظ و تقویت سلامتی فراهم می‌شود؛ اما اگر بیماری بر بهداشت چیره شود، سلامتی ضعیف شده یا حتی از بین می‌رود.)

ارتباط: بهداشت راه تأمین و حفظ سلامت است و بیماری عاملی است که سلامت را تهدید می‌کند. سلامت نتیجهٔ رقابت میان بهداشت و بیماری است.

موافقم؛ زیرا هرگاه بهداشت (پیشگیری و درمان درست) نیرومندتر از عوامل بیماری‌زا باشد، سلامت حفظ و تقویت می‌شود و هرگاه بیماری قوی‌تر شود و بهداشت را مغلوب کند، سلامت ضعیف می‌شود یا از بین می‌رود.

۶ صفحه ۱۳ فعالیت

اگر یک جامعه در شناسایی تهدیدها و آسیب‌های سلامت و بهداشت دچار اشتباه شود؛ برای مثال، در واکسیناسیون اطفال کوتاهی کند، چه پیامدها و مشکلاتی برای آن جامعه به وجود می‌آید؟

- بازگشت و شیوع بیماری‌های واگیردار در میان کودکان و سپس کل جامعه؛
- افزایش مرگ‌ومیر و معلولیت‌های ناشی از بیماری؛
- افزایش هزینه‌های درمان و فشار بر نظام سلامت و اقتصاد کشور؛
- کاهش امید به زندگی و تضعیف نیروی انسانی و پیشرفت جامعه؛
- ازبین‌رفتن اعتماد مردم به نظام بهداشتی و در نتیجه ناامنی و کاهش احساس آرامش.

۷ صفحه ۱۵ پرسش

برای شناخت و حل هر مسئله، باید ابتدا خود مسئله را به‌درستی بشناسیم، نه اینکه از راه‌حل یا نتیجه آغاز کنیم. آیا شما نیز با این نظر موافق هستید؟

بله موافقم. تا مسئله درست شناخته نشود، راه‌حل درستی هم برای آن پیدا نمی‌شود؛ مثل پزشکی که پیش از تشخیص بیماری، دارو تجویز کند. در معادلهٔ امنیت نیز تهدید «مسئله» است، دفاع «راه‌حل» و امنیت «نتیجه»؛ پس باید ابتدا تهدید را شناخت.

۸ صفحه ۱۵ فعالیت

به نظر شما این سه قسمت (ریشه، تنه و شاخه‌های درخت سرو) چه ارتباطی با یکدیگر دارند؟ کدام‌یک اهمیت بیشتری دارد؟

اکنون شما «معادلهٔ امنیت» را به یک درخت تشبیه کنید و توضیح دهید چرا برای شناخت درست این معادله، باید ابتدا تهدیدها را بشناسیم و بررسی کنیم.

1. شاخه‌ها از تنه و تنه از ریشه رشد می‌کند. اگر شاخه یا تنه بریده شود، درخت ممکن است دوباره رشد کند، اما اگر ریشه از بین برود درخت نابود می‌شود؛ پس ریشه از همه مهم‌تر است.
2. در تشبیه معادلهٔ امنیت به درخت: **تهدید** مانند ریشه (علت و مسئله)، **دفاع** مانند تنه و شاخه‌ها (راه‌حل) و **امنیت** مانند میوه و ثمرهٔ درخت (نتیجه) است. همان‌گونه که مشکل را باید «ریشه‌ای» حل کرد، برای فهم معادلهٔ امنیت و طراحی دفاع درست باید ابتدا ریشه یعنی تهدید را شناخت؛ زیرا دفاع بدون شناخت تهدید، مثل هرس شاخه‌ها بدون توجه به ریشه، اثر پایداری ندارد.

۹ صفحه ۲۰ بیندیشید

امروزه تهدیدها بیشتر به شکل جنگ ترکیبی ظاهر می‌شوند. به نظر شما، در چنین شرایطی دفاع و امنیت چه ویژگی‌هایی پیدا می‌کند؟ برای پاسخ به این پرسش، معادلهٔ زیر را تحلیل کنید: تهدید >< دفاع >< امنیت

در جنگ ترکیبی چند تهدید (نظامی، اقتصادی، سایبری، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و...) هم‌زمان و در کنار هم به کار گرفته می‌شوند و بر یکدیگر اثر می‌گذارند. بنابراین:

- **دفاع** باید همه‌جانبه و چندبُعدی باشد، نه فقط نظامی؛ یعنی در حوزه‌های اقتصادی، فرهنگی، رسانه‌ای، سایبری و سیاسی نیز آمادگی داشته باشیم.
- **دفاع** باید همگانی، هماهنگ و مبتنی بر مشارکت مردم و نهادها باشد.
- **امنیت** نیز چندبُعدی می‌شود؛ ضعف در هر حوزه می‌تواند کل امنیت را به خطر اندازد.
- چون تهدیدها پنهان و پیچیده‌اند، شناخت درست تهدید و هوشیاری دائمی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند.

۱۰ صفحه ۲۲ فعالیت

چه فاصله‌ای بین یک تهدید و درک و تشخیص آن به عنوان یک تهدید وجود دارد؟ مثلاً فرض کنید کشوری با یک تهدید واقعی روبه‌رو باشد، اما مردم و مسئولان آن متوجه این تهدید نشوند. برعکس، فرض کنید تهدیدی وجود نداشته باشد، اما مردم و مسئولان چیزی را تهدید تصور کنند. به نظر شما، هر یک از این دو نوع تشخیص نادرست چه پیامدهایی می‌تواند برای آن کشور داشته باشد؟
آیا شما هم می‌توانید مثال‌ها یا شواهدی (در زندگی فردی یا اجتماعی) برای این فاصله ارائه کنید؟

1. **فاصله:** تهدید یک واقعیت بیرونی است، ولی درک تهدید برداشت ذهنی مردم و مسئولان از آن است و ممکن است با واقعیت نمی‌خواند.
اگر تهدید واقعی دیده نشود: کشور آماده نیست، دفاع مناسبی طراحی نمی‌کند، غافلگیر می‌شود و امنیتش به خطر می‌افتد.
اگر تهدید خیالی تصور شود: منابع و توان کشور صرف مقابله با چیزی می‌شود که وجود ندارد، ترس و بی‌اعتمادی ایجاد می‌شود و ممکن است دوست و دشمن اشتباه گرفته شود؛ در هر دو حالت راهبرد دفاعی نادرست می‌شود.
2. **مثال فردی:** کسی که علائم بیماری را جدی نمی‌گیرد و به پزشک مراجعه نمی‌کند (تهدید واقعی ندیده است)، یا کسی که از چیزهای بی‌خطر می‌ترسد و زندگی‌اش مختل می‌شود.
مثال اجتماعی: دشمن‌پنداشتن همه چیز یا برعکس، اعتماد به وعده‌های دشمن و غفلت از او، که امام علی (ع) هم از آن نهی کرده است.

۱۱ صفحه ۲۴ فعالیت

۱ـ متن بالا به بیان حضرت علی (ع) دربارهٔ دشمن‌شناسی و شیوهٔ برخورد با دشمن می‌پردازد. آن را با دقت مطالعه کنید. سپس با استفاده از دانش، خلاقیت و توانایی‌های هنری خود، پیام و مفهوم آن را در قالب یک رسانهٔ دیگر (مانند اعلان (پوستر)، اطلاع‌نگاشت، کلیپ کوتاه، پادپخش، نمایش، نقاشی، داستان، شعر یا ارائهٔ دیجیتال) به دیگران منتقل کنید.

۲ـ اکنون با گفت‌وگو و اندیشیدن به پرسش‌های زیر پاسخ دهید: (الف) آیا به نظر شما ایران اسلامی با تهدیدهای تمدنی روبه‌رو است؟ چند نمونه از این تهدیدها را نام ببرید.

(ب) اگر جامعه‌ای از تهدیدهای تمدنی غفلت کند، چه سرنوشتی خواهد داشت؟

(پ) آیا ممکن است برخی از تهدیدهای تمدنی به تهدیدهای امنیتی و مرزی تبدیل شوند؟ اگر پاسخ شما مثبت است، توضیح دهید در چنین شرایطی چه اقداماتی باید انجام شود.

۱ـ (نمونهٔ پیام برای پوستر یا شعار) پیام اصلی متن: شناخت دشمن نشانهٔ خرد و بینش است؛ دشمن دو گونه است، آشکار و پنهان، و دشمن پنهان خطرناک‌تر است؛ هرگز نباید دشمن را کوچک شمرد و از او غافل شد، و باید مانند امام علی (ع) هوشیار بود تا مثل کفتار فریب نخورد. شعار پیشنهادی: «دشمن را کوچک مشمار و از او غافل مباش.» (کار هنری بر عهدهٔ دانش‌آموز است.)

۲ـ الف) بله. نمونه‌ها: تهدید فرهنگی و تلاش برای جدا کردن مردم از هویت دینی، تاریخی و ملی؛ تهدید زبان و ارزش‌های ایرانی ـ اسلامی؛ جنگ رسانه‌ای و جنگ روانی؛ فرهنگ سلطه و استکبار (سرمایه‌داری و صهیونیسم)؛ وابستگی علمی و اقتصادی.

ب) جامعه‌ای که از تهدیدهای تمدنی غافل شود، به‌تدریج هویت، فرهنگ و ارزش‌های خود را از دست می‌دهد، وابسته و ضعیف می‌شود و در نهایت ممکن است نابود شود یا در فرهنگ دیگران حل گردد.

پ) بله؛ تهدیدهای تمدنی اگر مهار نشوند، جامعه را از درون ضعیف می‌کنند و زمینهٔ تجاوز نظامی، تجزیه‌طلبی و ناامنی مرزی فراهم می‌شود. اقدامات لازم: شناخت دقیق تهدید، تقویت هویت و فرهنگ ملی ـ دینی، تقویت وحدت و اعتماد مردم، افزایش آگاهی و بصیرت، پیشرفت علمی و اقتصادی و آمادگی دفاعی همه‌جانبه.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۲ صفحه ۲۷ فعالیت

نقشه‌خوانی: با توجه به نقشهٔ بالا جدول را تکمیل کنید (مسیر؛ از کجا به کجا؛ فرصت برای ایران).

مسیر	از کجا به کجا؟	فرصت برای ایران
شمال ـ جنوب	از روسیه و قفقاز و دریای خزر به خلیج فارس، دریای عمان و اقیانوس هند (و کشورهایی مانند هند، پاکستان و کشورهای عربی حاشیهٔ خلیج فارس) و برعکس	درآمد از ترانزیت کالا، بندرها، راه‌آهن، جاده‌ها، گمرک، انبارداری، سوخت‌رسانی، خدمات فنی و تأمین امنیت مسیر، و افزایش قدرت و نفوذ
شرق ـ غرب	از چین، آسیای مرکزی و افغانستان به ترکیه، عراق، کشورهای عربی جنوب خلیج فارس، آفریقا، مدیترانه و اروپا و برعکس	گسترش تجارت و حمل‌ونقل کالا و مسافر، انتقال انرژی، ایجاد اشتغال و درآمد و تقویت قدرت منطقه‌ای

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۳ صفحه ۲۸ فعالیت

در جدول زیر، برخی از موقعیت‌های جغرافیایی ممتاز ایران معرفی شده‌اند. به نظر شما هر یک از این موقعیت‌ها چه فرصت‌ها و چه تهدیدهایی برای ایران ایجاد می‌کنند؟ (دارایی ایران: چابهار، دریای خزر)

دارایی ایران	فرصت	تهدید احتمالی
چابهار	دسترسی مستقیم به آبهای آزاد؛ نقطهٔ ارتباط هند و پاکستان با افغانستان و آسیای مرکزی؛ نقش فعال‌تر در تجارت دریایی و ارتباط با کشورهای شرقی و شمالی	طمع قدرت‌های دیگر؛ فشار اقتصادی، تحریم و دخالت بیگانگان؛ ناامنی در منطقهٔ ساحلی و مرزی
دریای خزر	ارتباط با روسیه، قفقاز و آسیای مرکزی؛ صید، تجارت دریایی، حمل‌ونقل، انرژی و گردشگری؛ بخشی از کریدور شمال ـ جنوب	رقابت قدرت‌های بزرگ بر سر منابع و مسیرها، حضور بیگانگان، آلودگی و کاهش منابع دریایی

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۴ صفحه ۳۰ فعالیت

اگر شما مسئول توسعه و پیشرفت کشور بودید، برای استفاده بهتر از موقعیت جغرافیایی ممتاز ایران، در هر یک از حوزه‌های ساخت راه‌آهن، تقویت بندرها، امنیت مرزها، ارتباط با همسایگان و توسعهٔ صنعت چه اقداماتی را انجام می‌دادید؟

- **ساخت راه‌آهن:** تکمیل شبکهٔ راه‌آهن شمال ـ جنوب و شرق ـ غرب و اتصال آن به بندرها و کشورهای همسایه.
- **تقویت بندرها:** توسعهٔ تجهیزات، انبارها و خدمات بندرهایی مانند چابهار و بندرعباس و اتصال آنها به شبکهٔ ریلی و جاده‌ای.
- **امنیت مرزها:** تقویت پایگاه‌های مرزی و کنترل هوشمند مرز و حفظ امنیت مسیرهای تجاری.
- **ارتباط با همسایگان:** گسترش همکاری اقتصادی و تجاری، قراردادهای ترانزیتی و دوستی با کشورهای همسایه.
- **توسعهٔ صنعت:** تبدیل منابع خام به محصولات باارزش‌تر، حمایت از تولید داخلی و استفاده از دانش و فناوری.

۱۵ صفحه ۳۳ فعالیت

ایران کشوری است که بیش از هفت هزار سال قدمت تاریخی دارد. در این سرزمین همواره اقوام مختلفی زندگی کرده‌اند. مهم‌ترین تهدیدها و جنگ‌هایی را که در طول تاریخ متوجه ایران بوده است، نام ببرید و بگویید علل اصلی شکست یا موفقیت ایرانیان در هر کدام از این جنگ‌ها چه بوده است؟

- **جنگ‌های ایران و روم** (حدود هفت قرن، در دورهٔ اشکانی و ساسانی): دو امپراتوری هم‌مرز و رقیب بودند. ایران با توان نظامی و جغرافیای گسترده در برابر روم ایستاد.
- **جنگ‌های ایران و روسیه (دورهٔ قاجار):** روسیه تزاری در پی گسترش نفوذ در قفقاز و رسیدن به آبهای گرم بود. نتیجه، جدا شدن بخش‌هایی از سرزمین ایران در قفقاز بود؛ علت شکست را ضعف و ناتوانی حکومت و عقب‌ماندگی نظامی ـ علمی نسبت به دشمن می‌توان دانست.
- **اشغال ایران در جنگ جهانی دوم:** با وجود اعلام بی‌طرفی، نیروهای آمریکایی، انگلیسی و شوروی ایران را اشغال کردند؛ علت، ضعف دفاعی کشور و اهمیت راهبردی ایران برای انتقال کمک‌ها به شوروی بود.
- **جنگ تحمیلی هشت‌ساله:** تمام بلوک شرق و غرب علیه ایران متحد شدند، اما ایران به کمک ایمان، ایثار و مقاومت مردم و ایستادگی در برابر دشمن، از کشور دفاع کرد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۶ صفحه ۳۸ فعالیت

اگر شما مشاور امنیتی یکی از مسئولان عالی‌رتبهٔ کشورمان بودید، برای تبدیل داشته‌های ایران به قدرت ملی و افزایش توان مقاومت کشور، چه پیشنهادهایی داشتید؟ سه پیشنهاد اصلی خود را در این زمینه ارائه کنید.

1. افزایش توان دفاعی و بازدارندگی کشور، همراه با آمادگی همه‌جانبه (نظامی، سایبری، رسانه‌ای و...).
2. تقویت اقتصاد مقاوم و خودکفایی و کاهش وابستگی با استفاده درست از منابع طبیعی و موقعیت جغرافیایی و تبدیل مواد خام به محصولات باارزش‌تر.
3. پیشرفت در علم و فناوری و تربیت نیروی انسانی توانمند و جوان، همراه با تقویت فرهنگ ایثار، شجاعت و دوری از وابستگی فرهنگی.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

گام به گام آمادگی دفاعی نهم - فصل دوم

فرهنگ دفاعی ما

فهرست

۱۷ صفحه ۴۵ · فعالیت — کارگاه تصمیم‌گیری در آشوب ۱۴

۱۸ صفحه ۵۴ · فعالیت — مستند اشغال و آزادسازی خرمشهر ... ۱۵

۱۹ صفحه ۶۳ · فعالیت — فیلم «موقعیت مهدی» ۱۵

۲۰ صفحه ۶۵ · فعالیت — طراحی در اتاق فرماندهی ۱۶

۲۱ صفحه ۶۹ · پرسش — کشورهای کمک‌کننده به رژیم بعث ... ۱۷

۲۲ صفحه ۸۲ · فعالیت — تقویت شجاعت ۱۷

۲۳ صفحه ۸۵ · فعالیت — وصیت‌نامهٔ شهید سلیمانی ۱۸

۲۴ صفحه ۸۵ · فعالیت — بررسی زندگی شهید سلیمانی ۱۸

۲۵ صفحه ۹۳ · فعالیت — مقایسه جنگ ۸ ساله، جنگ ۱۲ روزه و جنگ رمضان ... ۱۹

۲۶ صفحه ۹۵ · فعالیت — شکار جنگنده‌ها و پایگاه‌های آمریکایی ... ۲۰

۲۷ صفحه ۹۷ · فعالیت — نقش مردم در جنگ رمضان و همبستگی اجتماعی ... ۲۱

۲۸ صفحه ۱۰۱ · فعالیت — شبیه‌سازی «دادگاه منطقه‌ای» ۲۲

۲۹ صفحه ۱۰۲ · فعالیت — دیپلماسی در زمان جنگ ۲۳

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۷ صفحه ۴۵ فعالیت

فرض کنید شما فرمانده یکی از محورهای دفاعی در خرمشهر هستید و ارتباط بی‌سیم شما با مرکز قطع شده است. انبار مهمات اصلی شهر نیز زیر آتش دشمن سوخته و شما تنها سه جعبه فشنگ و چند قبضه آرپی‌جی دارید. در همین حال ستون تانک‌های دشمن هم از سمت پل نو در حال پیشروی است و نیروهای شما فقط ترکیبی از مردم محلی بدون آموزش نظامی و چند تکاور ارتش هستند.

چگونه نیروهای خود را سازماندهی می‌کنید؟ اولویت شما حفظ جان نیروهاست یا به تأخیر انداختن پیشروی دشمن؟

نقشه خود را برای مدیریت این موقعیت آشوب‌زده در سه گام بنویسید: گام اول، گام دوم، گام سوم.

پاسخ نمونه: اولویت اصلی من به تأخیر انداختن پیشروی دشمن است، اما با کمترین تلفات ممکن؛ زیرا هر ساعت مقاومت، زمان ارزشمندی برای سازماندهی نیروهای خودی می‌خرد (همان‌گونه که مقاومت ۳۴ روزه خرمشهر چنین کرد). با این حال نیروها را بی‌هدف قربانی نمی‌کنم.

1. **گام اول:** نیروها را سازماندهی می‌کنم؛ تکاوران آموزش‌دیده را سرگروه دسته‌های کوچک مردمی قرار می‌دهم، مسئولیت هر گروه را مشخص می‌کنم و فشنگ‌ها و آرپی‌جی‌ها را به دست افراد ماهر می‌دهم تا هیچ مهمات هدر نرود. همچنین یک نفر را برای برقراری ارتباط (پیک) با مرکز می‌فرستم.
2. **گام دوم:** با توجه به کمبود مهمات، آرپی‌جی‌زن‌ها را در کوچه‌ها و ساختمان‌های اطراف مسیر پیشروی تانک‌ها (پل نو) کمین می‌کنم تا با شلیک حساب‌شده و غافلگیرانه، تانک‌های جلودار را بزنم و ستون دشمن را متوقف کنم. باقی نیروها با مانع‌گذاری و ایجاد سنگر مسیر را می‌بندند.
3. **گام سوم:** پس از ضربه به دشمن، نیروها را بدون درگیری مستقیم و سنگین به مواضع بعدی منتقل می‌کنم، مجروحان را تخلیه می‌کنم و با فرستادن پیک، وضعیت و نیاز به مهمات و نیروی کمکی را به فرماندهی گزارش می‌دهم تا مقاومت ادامه یابد.

هدف این است که با کمترین امکانات، جنگ خیابانی و ابتکار فرماندهان محلی بیشترین تأخیر را برای دشمن ایجاد کند و جان نیروها هم حفظ شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۸ صفحه ۵۴ فعالیت

در رمزینه روبه‌رو، تعدادی از مستندهای مرتبط با اشغال و آزادسازی خرمشهر معرفی شده است. با راهنمایی دبیر خود، یکی از آنها را انتخاب و مشاهده و سپس نقد و ارزیابی کنید.

فهرست مستندها در رمزینه است و در متن درس نیامده؛ بنابراین پاسخ زیر یک نمونهٔ کلی بر پایهٔ مطالب درس است. پس از دیدن مستند انتخابی با راهنمایی دبیر، موارد زیر را بنویسید:

1. **معرفی:** نام مستند، موضوع آن (اشغال یا آزادسازی خرمشهر) و مدت زمان آن را بنویسید.
2. **محتوا:** مهم‌ترین پیام مستند را بنویسید؛ مثلاً مقاومت ۳۴ روزهٔ مردم خرمشهر با کمترین امکانات، فرماندهی شهید محمد جهان‌آرا و یا آزادی خرمشهر در عملیات بیت‌المقدس و جملهٔ امام خمینی که «خرمشهر را خدا آزاد کرد».
3. **نقاط قوت:** مثلاً استفاده از روایت شاهدان و رزمندگان، تصاویر واقعی، دقت در بیان رویدادها و اثر احساسی آن.
4. **نقاط ضعف:** مثلاً کمبود توضیح دربارهٔ برنامهٔ عملیات یا نقش همهٔ گروه‌ها (ارتش، سپاه و مردم)، طولانی بودن برخی بخش‌ها.
5. **نتیجه‌گیری:** نظر خود را دربارهٔ اینکه مستند چقدر توانسته است ایمان، استقامت و اراده مردم را نشان دهد و آیا آن را به دیگران پیشنهاد می‌کنید، بنویسید.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۱۹ صفحه ۶۳ فعالیت

فیلم «موقعیت مهدی» در مورد زندگی و رشادت‌های شهید مهدی باکری است. آن را ببینید و در مورد سؤالات زیر گفت‌وگو کنید.

۱ــ به نظر شما سخت‌ترین بخش زندگی یک فرمانده در زمان جنگ چیست: حضور در میدان نبرد یا تصمیم‌گیری برای دیگران؟

۲ــ آیا در این فیلم، قهرمان بودن فقط به جنگیدن نشان داده شده یا به نوع رفتار، فکر و انتخاب هم اشاره دارد؟

۳ــ در کدام صحنه بیشتر احساس کردید شهید مهدی باکری فقط یک فرمانده نظامی نبوده بلکه یک انسان الگو نیز بوده است؟

۴ــ به نظر شما چرا یاد و نام بعضی انسان‌ها مانند شهید باکری در تاریخ ماندگار می‌شود؟

1. سخت‌ترین بخش، تصمیم‌گیری برای دیگران است؛ چون فرمانده در میدان فقط جان خودش را در خطر نمی‌گذارد، بلکه تصمیم او بر جان صدها رزمنده اثر می‌گذارد و هر اشتباه، هزینهٔ سنگینی دارد. البته حضور در میدان هم خطر دارد، ولی مسئولیت تصمیم، بار روانی بیشتری دارد.

2. قهرمان بودن در این فیلم فقط به جنگیدن محدود نشده است. رفتار فرمانده با نیروها، فروتنی، ایمان، اخلاص، مسئولیت‌پذیری و انتخاب‌های درست او در لحظه‌های دشوار هم نشان می‌دهد که قهرمان واقعی کسی است که فکر و رفتارش الگو باشد.

3. نمونهٔ پاسخ: صحنه‌هایی که او در کنار رزمندگان ساده‌ترین شرایط را می‌پذیرد، به نیروهایش اهمیت می‌دهد و پیش از دیگران خطر را به جان می‌خرد، نشان می‌دهد او فقط فرمانده نبود و الگوی اخلاق و ایثار بود.

4. چون آنان با ایمان، فداکاری، صداقت و خدمت به مردم زندگی کردند و برای هدفی بزرگ از جان خود گذشتند. چنین ویژگی‌هایی همیشه برای انسان‌ها ارزشمند است و الگوی نسل‌های بعدی می‌شود؛ به همین دلیل نامشان فراموش نمی‌شود.

پاسخ‌ها بر پایهٔ متن درس و برداشت کلی از فیلم است؛ چون فیلم دیده نشده، این جواب ممکن است دقیق نباشد.

---

۲۰ صفحه ۶۵ **فعالیت**

فرض کنید در اتاق فرماندهی یک عملیات هستید و برای انتخاب منطقهٔ عملیات، دو انتخاب پیش روی شماست: الف) منطقه‌ای وسیع با دشت صاف و جاده‌های مناسب؛ ب) منطقهٔ هور و نیزار، با آبراه‌های باریک و زمین گل‌آلود. حالا به این سؤال‌ها پاسخ دهید:

۱ــ اگر دشمن، تانک‌ها و توپخانه‌هایش را در دشت مستقر کرده باشد، کدام منطقه را به‌عنوان محور اصلی عملیات انتخاب می‌کنید؟ چرا؟

۲ــ ارتش، سپاه و مردم هر کدام چه نقشی در موفقیت این عملیات می‌توانند ایفا کنند؟ (ابعادی مثل تجهیزات و تدارکات، اطلاعات، آموزش نیروها، پشتیبانی فکری ــ فرهنگی و... را در نظر داشته باشید)

1. منطقهٔ هور و نیزار (گزینهٔ ب) را انتخاب می‌کنم. دشمن تانک و توپخانه را در دشت مستقر کرده و خاکریز، دژ بتنی و میدان مین ساخته است، بنابراین پیشروی در دشت بسیار پرتلفات است. عبور از هور آسان نیست، اما همین ویژگی دشمن را غافلگیر می‌کند و در محاسبات او جدی گرفته نشده بود. تانک و توپ دشمن هم در زمین گل‌آلود و آبراه‌های باریک کارایی خود را از دست می‌دهد. در عملیات خیبر نیز همین ابتکار، یعنی حرکت از زمین خشک به سمت آب و هور، موفق بود.

2. **ارتش:** طراحی و برنامه‌ریزی نظامی، فرماندهی یگان‌ها و استفاده از تخصص و تجهیزات سنگین. **سپاه:** شناسایی دقیق منطقه و مسیرها (مانند شناسایی چندماههٔ هور)، آموزش و هدایت نیروهای مردمی. **مردم و بسیج:** تأمین نیروی انسانی، آموزش دیدن و حضور در جبهه، تدارکات و غذا و لباس، رسیدگی به مجروحان و پشتیبانی از خانواده‌ها. **صنایع و دانشگاه‌ها:** ساخت تجهیزات و پل (مانند پل خیبر که حدود ۲۰ کارخانه و اساتید دانشگاه در آن مشارکت داشتند). **رسانه و فرهنگ:** تقویت روحیه، آگاه‌سازی مردم و پشتیبانی فکری ــ فرهنگی از رزمندگان.

۲۱ صفحه ۶۹ پرسش

کدام کشورها در دفاع مقدس به رژیم بعث کمک کردند؟

بر پایهٔ متن درس و نقشهٔ آن، کشورهای زیر به رژیم بعث کمک کردند:

- **فرانسه:** کارشناسان نظامی، جنگنده‌های میراژ و موشک‌های ضدکشتی اگزوسه.
- **انگلیس:** ساخت شبکهٔ بزرگی از تونل‌های زیرزمینی پر از تجهیزات ارتباطی، الکترونیکی و رایانه‌ای در بغداد و جبهه‌ها.
- **آلمان:** ساخت شش خط تولید سلاح شیمیایی توسط یک شرکت آلمانی.
- **آمریکا:** فروش پانصد تن مواد شیمیایی، دادن اطلاعات نظامی و تصویربرداری از تحرکات نیروهای ایران با هواپیماهای آواکس.
- **اتحاد جماهیر شوروی:** ۴۰۰ تانک تی۵۵، ۲۵۰ تانک تی۱۲، موشک‌های گراد، فراگ ۷، سام ۹ و اسکادبی و صدها مستشار نظامی.
- **ایتالیا:** فروش میلیون‌ها مین ضدنفر.
- **بانک‌های اروپایی:** دادن وام برای خرید سلاح.
- **دولت‌های عربی** (مانند عربستان) و کشورهای دیگری که در نقشه آمده‌اند (مانند ژاپن، هلند، بلژیک، آرژانتین و شیلی) نیز هر کدام به شکلی مانند کمک مالی، فروش تجهیزات یا دادن اطلاعات کمک کردند؛ همچنین برای ارتش عراق از کشورهایی مانند مصر، سودان، سومالی، مراکش، اردن و یوگسلاوی نیرو جذب شد.

جزئیات نقشه (اینکه دقیقاً کدام کمک به کدام کشور نسبت داده شده) دیده نشده است؛ این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۲ صفحه ۸۲ فعالیت

متن فوق فرازی از زندگی‌نامه خودنوشت شهید قاسم سلیمانی بود که از کتاب «از چیزی نمی‌ترسیدم» تهیه شده است. دربارهٔ این متن، فکر کنید و سپس بنویسید که چگونه می‌شود شجاعت را در خود تقویت کنیم و از چیزی نترسیم؟

با توجه به متن، شهید سلیمانی از کودکی با کارهای دشوار روبه‌رو شد؛ در ده سالگی سوار بر گاو خطرناک راه ۱۵ کیلومتری را رفت، برای پرداخت بدهی پدرش کار کرد، ورزش کرد و به ایمان و اعتقاد خود پایبند ماند. از این متن می‌توان راه‌های تقویت شجاعت را این‌طور نتیجه گرفت:

- توکل به خدا و ایمان به راه درست داشتن؛
- ورزش کردن و تقویت بدن و روحیه؛

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

- پذیرفتن مسئولیت‌های مناسب سن و تجربه کردن کارهای تازه و دشوار؛
- کار و تلاش و تحمل سختی‌ها برای کمک به خانواده؛
- حق‌گویی و ایستادن پشت حرف درست، حتی وقتی دیگران می‌ترسند؛
- دوری از گناه و فساد و پیروی از الگوهای خوب.

۲۳ صفحه ۸۵ فعالیت

با جست‌وجوی وصیت‌نامهٔ کامل شهید سلیمانی و مطالعهٔ آن، در موارد زیر، با راهنمایی معلم خود، گفت‌وگو کنید:

وصیت شهید سلیمانی به مجاهدان اسلام

نیایش او با خدا

توصیه‌های ایشان به مردم کرمان

1. **وصیت به مجاهدان اسلام:** در مسیر جهاد و مقاومت استوار بمانند، از اخلاص و تقوا و خودسازی غافل نشوند، با هم متحد باشند، اختلاف و تفرقه را کنار بگذارند و در برابر استکبار و دشمنان اسلام سست نشوند.
2. **نیایش با خدا:** در وصیت‌نامه، شهید سلیمانی با خدا راز و نیاز می‌کند، از خدا می‌خواهد که کوتاهی‌های او را ببخشد و شهادت در راه خدا را نصیبش کند و خود را در برابر خدا ناچیز و نیازمند می‌داند.
3. **توصیه به مردم کرمان:** قدر انقلاب و ارزش‌های دینی را بدانند، از ولی فقیه حمایت و پیروی کنند، به یاد شهدا و خانوادهٔ آنان باشند و وحدت و همدلی را حفظ کنند.

همچنین بر پایهٔ بخشی از وصیت‌نامه که در همین درس آمده است: «اصول یعنی ولی فقیه... خامنه‌ای عزیز را جان خود بدانید»، «در اصول اختلاف نکنید»، شهدا را «در چشم، دل و زبان خود بزرگ ببینید» و به خانواده‌های شهدا احترام کنید.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۴ صفحه ۸۵ فعالیت

با راهنمایی معلم خود به چند گروه تقسیم شوید و هر گروه ضمن بررسی، جست‌وجو و مطالعهٔ زندگی شهید سپهبد قاسم سلیمانی به موارد زیر پاسخ دهد و سپس نتایج را در کلاس ارائه نماید:

۱ــ ایشان بعد از دفاع مقدس در مأموریت شرق کشور چه اقداماتی انجام داد؟

۲ــ سردار سلیمانی در مأموریت فرماندهی سپاه قدس چه اقداماتی انجام داد؟

۳ــ گزارشی از نحوهٔ شهادت این شهید تهیه و بررسی کنید که علت کینهٔ نظام سلطه نسبت به ایشان چه بود؟

1. پس از پایان جنگ، سردار سلیمانی در شرق کشور (کرمان، سیستان و بلوچستان و خراسان) فرماندهی را بر عهده داشت. او با اشرار مسلح و قاچاقچیان مواد مخدر در مرزهای شرقی مقابله کرد، امنیت مرزها و جاده‌ها را برقرار کرد و برای مردم این مناطق نیز کارهای عمرانی و محرومیت‌زدایی انجام داد.
2. او فرمانده سپاه قدس بود و در این مأموریت از جنبش‌ها و گروه‌های مقاومت در منطقه (مانند لبنان، فلسطین، عراق و سوریه) حمایت و آنان را سازمان‌دهی کرد. با تدبیر و فرماندهی او و تلاش مجاهدان جبهه مقاومت، حکومت خودخوانده داعش در عراق و سوریه فروپاشید. او همچنین نقشه‌های نامشروع آمریکا در غرب آسیا را خنثی کرد.
3. او در ۱۳ دی ۱۳۹۸ در نزدیکی فرودگاه بغداد با حملهٔ پهپادی آمریکا به شهادت رسید. به گفتهٔ متن درس، آمریکا او را «دزدانه و بزدلانه» ترور کرد. علت کینهٔ نظام سلطه این بود که او برای ایستادگی ملت‌های منطقه در برابر آمریکا و رژیم اسرائیل و مقابله با گروه‌های تروریستی نقش کلیدی داشت و نقشه‌های استکبار را ناکام گذاشته بود؛ پس او هم در زمان زنده بودن و هم با شهادتش استکبار را شکست داد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۵ صفحه ۹۳ **فعالیت**

جنگ تحمیلی ۸ ساله را با جنگ ۱۲ روزه و جنگ رمضان در این محورها مقایسه کنید و درباره شباهتها و تفاوت‌های آنها با همکلاسی‌های خود گفت‌وگو کنید: (انگیزه‌ها و اهداف دشمن از حمله؛ روش‌های مورد استفاده دشمن؛ چگونگی نقش‌آفرینی مردم؛ فناوری‌های نظامی؛ چگونگی نقش‌آفرینی آمریکا)

مقایسه سه جنگ تحمیلی

توشه ای برای موفقیت

محور	شباهت	تفاوت
انگیزه‌ها و اهداف دشمن از حمله	در هر سه جنگ، هدف نظام سلطه فروپاشی قدرت مرکزی و تجزیه ایران و از بین بردن نظام اسلامی بود؛ همان خیالی که ارتش بعث صدام دهه‌ها پیش در سر داشت.	در جنگ ۸ ساله، رژیم بعث با حمایت قدرت‌های سلطه‌گر حمله کرد؛ در جنگ ۱۲ روزه، رژیم صهیونیستی (با ادعای مسئله هسته‌ای و موشکی) و در جنگ رمضان آمریکا، افزون بر تغییر حکومت، نابود کردن تمدن ایرانی را هدف گرفت.
روش‌های مورد استفاده دشمن	استفاده از حمله نظامی و فشار سیاسی و ایجاد رعب و ناامیدی در جامعه.	در جنگ ۱۲ روزه و رمضان، افزون بر موشک و بمب و پهپاد، ترور هدفمند فرماندهان و دانشمندان، حمله سایبری، فشار دیپلماتیک، به کارگیری عوامل داخلی و تجهیز گروه‌های تروریستی تجزیه‌طلب دیده می‌شد.
چگونگی نقش‌آفرینی مردم	مردم در هر سه جنگ، با همدلی و وحدت پای کار آمدند و دشمن را ناکام گذاشتند.	در جنگ ۱۲ روزه مردم با همیاری، تاب‌آوری و گزارش افراد مشکوک نقش داشتند؛ در جنگ رمضان زن و مرد هر شب با پرچم سه‌رنگ در خیابان‌ها حاضر شدند و بسیاری از ایرانیان خارج‌نشین برای دفاع به کشور بازگشتند.
فناوری‌های نظامی	در هر سه جنگ، توان دفاعی و نظامی خود کشور عامل مهمی در ایستادگی بود.	در جنگ ۸ ساله ایران فاقد موشک بومی بود؛ در جنگ ۱۲ روزه و رمضان با موشک و پهپاد بومی مراکز دشمن را زد و در جنگ رمضان جنگنده‌های پیشرفته‌ای مانند اف ــ ۳۵، اف ــ ۱۶ و اف ــ ۱۵ را پدافند و موشک‌های ایران شکار کردند.
چگونگی نقش‌آفرینی آمریکا	آمریکا همواره پشتیبان متجاوز بود.	در جنگ ۸ ساله آمریکا عمدتاً از صدام حمایت می‌کرد (جز حمله به سکوهای نفتی در سال ۶۶)؛ در جنگ ۱۲ روزه از روز دهم و برای دفاع از اسرائیل مستقیم وارد شد و سه مجتمع هسته‌ای را زد؛ در جنگ رمضان خودش رأساً جنگ را آغاز کرد (همراه رژیم صهیونیستی).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۶ صفحه ۹۵ فعالیت

۱ــ چرا شکار جنگنده‌های پیشرفته‌ای مانند اف ــ ۳۵ از نظر روانی برای دشمن خیلی دردناک بود؟

۲ــ بررسی کنید که چه پایگاه‌های آمریکایی در منطقه ما و در اطراف کشورمان ساخته شده است و کارکرد و اهمیت هر یک از آنها چیست؟

۳ــ کلاس را به چند گروه ۴ــ۵ نفره تقسیم کنید. هر گروه مسئولیت یکی از پایگاه‌های آمریکا در منطقه یا یکی از جنگنده‌های سرنگون‌شده را بر عهده بگیرد. هر گروه به پرسش‌های زیر پاسخ دهد و اطلاعات خود را مستند کند: پایگاه یا جنگنده موردنظر چه مشخصات و اهمیتی دارد؟ ایران دقیقاً چگونه آن را هدف قرار داد؟ از چه نوع موشک یا پهپادی استفاده شد؟

1. این جنگنده‌ها نماد برتری فناوری نظامی غرب‌اند و دشمن آنها را شکست‌ناپذیر و «اسطوره» می‌دانست؛ با سرنگون شدنشان این هیبت فرو ریخت، اعتماد به تجهیزات گران‌قیمت و پیشرفته از بین رفت و ثابت شد دشمن با همه فناوری‌اش آسیب‌پذیر است. این آسیب روحیه نیروهای آمریکایی و متحدانش را تضعیف کرد.
2. پایگاه‌های آمریکایی پیرامون ایران از جمله: پایگاه هوایی «العدید» در قطر (مرکز فرماندهی و عملیات هوایی منطقه)، ناوگان پنجم دریایی در بحرین (نظارت بر خلیج‌فارس و تنگه هرمز)، پایگاه‌های کویت (پشتیبانی و استقرار نیروی زمینی و هوایی)، «عین‌الاسد» در عراق و پایگاه‌های امارات. کارکرد آنها استقرار نیرو، عملیات هوایی و دریایی، شناسایی و پشتیبانی و کنترل انرژی و تنگه‌های مهم است. در جنگ رمضان این پایگاه‌ها در یازده کشور منطقه هدف موشک‌ها و پهپادهای ایران قرار گرفتند.
3. هر گروه یک نمونه (مثلاً پایگاه العدید قطر یا جنگنده اف ــ ۳۵) را انتخاب و گزارش می‌دهد. نمونه: العدید بزرگ‌ترین پایگاه هوایی آمریکا در منطقه و مقر فرماندهی مرکزی آن است و در جنگ ۱۲ روزه ایران بلافاصله پس از حمله آمریکا آن را هدف گرفت. اف ــ ۳۵ جنگنده نسل پنجم و گران‌قیمت آمریکاست که در جنگ رمضان توسط سامانه‌های پدافند هوایی ایران آسیب دید. در جنگ رمضان نیز پدافند و حملات موشکی و پهپادی ایران جنگنده‌ها، پهپادها و هواپیماهای سوخت‌رسان و جاسوسی را شکار کرد. اطلاعات را از منابع معتبر مستند کنید.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۷ صفحه ۹۷ **فعالیت**

۱ــ آیا شما خاطره یا تجربه‌ای از نقش‌آفرینی مردم در ایام جنگ رمضان دارید؟ خاطره یا تجربهٔ خود را در قالبی خلاقانه و ابتکاری در کلاس درس ارائه دهید و درباره آن، با همکلاسی‌ها گفت‌وگو کنید.

۲ــ اگر ایران بار دیگر در شرایطی مشابه شرایط جنگ رمضان قرار بگیرد، چه ایده‌ها و راهکارهای خلاقانه‌ای برای افزایش همبستگی اجتماعی به ذهنتان می‌رسد؟ این سؤال را دو بار پاسخ دهید: یک بار به عنوان یک نوجوان و یک بار به عنوان یک فرد سی‌ساله با شغل ایده‌آل خودتان. در آن زمان و با آن شغل، چگونه می‌توانید به ارتقای همبستگی اجتماعی کمک کنید؟

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۳ــ آیا این بعثت مردمی در ایران موارد مشابهی در دنیا داشته است؟ اگر مواردی بوده است، تفاوت‌ها و شباهت‌های آنها را با این حرکت مردم ایران بررسی کنید (از جهت میزان جمعیت، تنوع جمعیت، میزان ماندگاری و...).

1. نمونه پاسخ: در محله ما مردم گروه‌های امدادی خودجوش تشکیل دادند؛ بعضی غذا می‌پختند و به مدافعان و آسیب‌دیدگان می‌رساندند، برخی در آواربرداری کمک می‌کردند و همسایگان از یکدیگر سرکشی می‌کردند. من این خاطره را می‌توانم به صورت یک نمایش کوتاه یا روزنوشت و نقاشی در کلاس ارائه کنم و بگویم که همدلی مردم چگونه به آرامش جامعه کمک کرد.
2. به عنوان نوجوان: عضو گروه‌های کمک‌رسانی محله یا مدرسه شوم، به همسالان و سالمندان روحیه بدهم، در فضای مجازی پیام‌های امیدبخش و درست منتشر کنم، شایعه‌ها را نپذیرم و کمک‌های مردمی را سازمان‌دهی کنم. به عنوان فرد سی‌ساله (مثلاً معلم، پزشک یا کارآفرین): معلم باشم، به شاگردان روحیه و درس همبستگی بدهم؛ پزشک باشم، خدمات رایگان یا شبانه ارائه دهم؛ کارآفرین باشم، شغل و کالای ضروری مردم را تأمین کنم و به خانواده‌های آسیب‌دیده کمک کنم.
3. حضور گسترده و خودجوش مردم در دفاع از کشور در دنیا نمونه‌هایی دارد، مانند مقاومت مردم شوروی در جنگ جهانی دوم و مردم ویتنام در برابر آمریکا؛ اما در بسیاری از آنها مردم عمدتاً در برابر اشغال مستقیم ایستادند. ویژگی مردم ایران در جنگ رمضان این بود که با وجود شهادت رهبر، همه اقشار (زن و مرد، شهری و روستایی) هر شب در خیابان‌ها ماندند، به جای مهاجرت، ایرانیان خارج از کشور بازگشتند و این حضور تا مدت‌ها ادامه یافت.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۸ صفحه ۱۰۱ **فعالیت**

شبیه‌سازی «دادگاه منطقه‌ای»: در کلاس به سه گروه تقسیم شوید: گروه اول (وکلای جبهه مقاومت)، گروه دوم (وکلای شبکه سازش)، گروه سوم (قاضی و هیئت منصفه: مردم مسلمان منطقه). دو گروه اول نحوه مواجهه با نظام سلطه و شیوه تأمین امنیت خودشان را توضیح دهند. گروه سوم با شنیدن استدلال‌های هر دو طرف، با سه معیار زیر توضیحات هر گروه را داوری کنند: هزینه و فایده هر کدام از این دو روش چیست؟ بر اساس واقعیت‌های جهانی، روش کدام یک از دو گروه، امنیت پایدار ایجاد می‌کند؟ کدام یک از این دو شیوه بیشتر با اخلاق و عدالت اسلامی سازگار است؟

- **گروه اول (جبهه مقاومت):** با نظام سلطه مقابله می‌کند و به توان خودی (فناوری بومی، وحدت مردم و رهبری شجاع) تکیه دارد. استدلال: وابستگی به آمریکا و رژیم صهیونیستی امنیت نیاورده؛ ایران در جنگ ۱۲ روزه و رمضان ثابت کرد با ایستادگی می‌توان پایگاه‌های دشمن را هدف گرفت و ابهت او را شکست؛ شبکه مقاومت منطقه هم متحدتر شد.

- **گروه دوم (شبکه سازش):** برای امنیت خود به قدرت‌های بزرگ و سازش با آنها تکیه می‌کند. استدلال: مقابله پرهزینه است و حمایت قدرت‌ها خطر را کم می‌کند.
- **داوری (گروه سوم):** هزینه: ایستادگی هزینه جانی و مالی دارد (مثل شهادت‌ها و خسارات جنگ) اما فایده‌اش عزت، استقلال و بازدارندگی است؛ سازش در ظاهر کم‌هزینه است اما تحقیر، وابستگی و از دست دادن منافع را در پی دارد و حامیان بزرگ هم متجاوز را یاری می‌کنند.
- **امنیت پایدار:** به نظر می‌رسد روش جبهه مقاومت امنیت پایدارتری می‌آورد؛ چون امنیت بر قدرت و توان خود کشور استوار است نه بر لطف دیگران.
- **اخلاق و عدالت اسلامی:** روش مقاومت با اصل نفی سلطه‌پذیری، دفاع از مظلوم و ایستادن در برابر ظلم سازگارتر است.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۲۹ صفحه ۱۰۲ فعالیت

۱ــ به نظر شما در زمان جنگ، دستگاه دیپلماسی کشور چه وظایفی را به عهده دارد و چه اقداماتی می‌تواند داشته باشد؟

۲ــ اگر در زمان جنگ‌های تحمیلی دوم و سوم، مسئول دستگاه دیپلماسی کشور بودید، چه کارهایی انجام می‌دادید؟

۳ــ با توجه به تأثیرپذیری نهادهای بین‌المللی از نظام سلطه و از دست رفتن بی‌طرفی آنها، شما دانش‌آموزان چگونه می‌توانید از طریق دیپلماسی فرهنگی و رسانه‌ای به کشور کمک کنید و صدای ایران در جهان باشید؟

۴ــ گزارش‌هایی درباره کارایی و ناکارآمدی قوانین و نهادهای بین‌المللی در جلوگیری از ظلم و تجاوز بنویسید و آنها را به زبان‌های خارجی ارائه دهید.

1. طبق متن درس، وظایف دیپلماسی در جنگ: ارتباط گسترده با مسئولان ارشد کشورهای منطقه و جهان و نهادهای بین‌المللی، دفاع از حقوق ملت ایران و جلوگیری از شکل‌گیری فشارهای سیاسی جهانی علیه کشور، تلاش برای پایان دادن به درگیری (موقت یا دائم) و تحمیل شروط خود بر دشمن، و دفاع و حمایت سیاسی از نیروهای مقاومت منطقه. همچنین اثبات حقانیت دفاع مشروع ملت ایران و افشای جنایات دشمن (مانند جنایت مدرسه میناب).
2. نمونه پاسخ: شکایت رسمی از متجاوزان به سازمان ملل و مجامع بین‌المللی؛ مستندسازی و انتشار جهانی جنایت‌ها (مثل حمله به مدرسه شجره طیبه)؛ رایزنی با کشورهای همسایه و دوست برای حمایت و جلوگیری از همراهی با دشمن؛ مذاکره برای آتش‌بس به شرط حفظ حقوق ایران؛ تبیین دفاع مشروع ایران برای افکار عمومی جهان.

3. نمونه پاسخ: تولید محتوا (متن، عکس، فیلم کوتاه و پویانمایی) به زبان‌های مختلف درباره حقانیت ایران و جنایات دشمن، معرفی فرهنگ و تمدن ایران و مکاتبه با همسالان کشورهای دیگر، پرهیز از شایعه و انتشار اخبار درست در شبکه‌های اجتماعی.

4. نمونه پاسخ: در گزارش بنویسید که قوانین بین‌المللی (منشور ملل متحد) حمله به کشور دیگر و هدف قرار دادن غیرنظامیان را ممنوع می‌دانند، اما نهادهایی مانند شورای امنیت به دلیل حق وتوی قدرت‌های بزرگ و تأثیرپذیری از نظام سلطه، بارها در برابر تجاوز رژیم صهیونیستی و آمریکا بی‌اثر یا جانبدار بودند. سپس خلاصه را به زبان انگلیسی ترجمه و ارائه کنید.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

گام به گام آمادگی دفاعی نهم - فصل سوم

مهارت‌های دفاعی

فهرست

۳۰ صفحه ۱۰۶ · فعالیت — نظم در قرآن و کلام امیرالمؤمنین ... ۲۶

۳۱ صفحه ۱۱۷ · فعالیت — شیوه‌های دیگر جهت‌یابی ۲۶

۳۲ صفحه ۱۲۰ · فعالیت — جهت‌یابی با ستاره بادبادکی و خوشه پروین ... ۲۷

۳۳ صفحه ۱۲۴ · فعالیت — راه‌های دیگر تخمین مسافت ۲۷

۳۴ صفحه ۱۲۵ · فعالیت — قدم‌شمار ۲۸

۳۵ صفحه ۱۲۷ · فعالیت — منابع آموزش زندگی در شرایط سخت ... ۲۸

۳۶ صفحه ۱۲۸ · فعالیت — روش‌های افروختن آتش ۲۹

۳۷ صفحه ۱۲۹ · فعالیت — روش‌های تهیه آب سالم ۲۹

۳۸ صفحه ۱۳۰ · فعالیت — روش‌های تهیه غذا و پخت نان ... ۳۰

۳۹ صفحه ۱۳۲ · فعالیت — زندگی شهیدان ناظری و آبشناسان ... ۳۰

۴۰ صفحه ۱۳۴ · پرسش — رؤیای نیمه‌شب پاییزی ۳۱

۴۱ صفحه ۱۳۷ · فعالیت — آمادگی نوجوان برای دفاع ۳۱

۴۲ صفحه ۱۳۷ · فعالیت — پدافند غیرعامل در سایر کشورها ... ۳۱

۴۳ صفحه ۱۴۰ · فعالیت — مثال‌هایی از روش‌های پدافند غیرعامل ... ۳۲

۴۴ صفحه ۱۴۰ · فعالیت — ایمن‌سازی محل زندگی ۳۳

۴۵ صفحه ۱۴۶ · فعالیت — شایعه‌های جنگ ۱۲ روزه و جنگ رمضان ... ۳۳

۴۶ صفحه ۱۴۷ · فعالیت — حمله‌ی پهپادی به سفارت آمریکا در عربستان ... ۳۴

۴۷ صفحه ۱۴۸ · فعالیت — پرچم دروغین و تحلیل خبر پرچالش ... ۳۴

۴۸ صفحه ۱۵۰ · فعالیت — نمونه‌های راهبرد شوک و ترس ۳۵

۴۹ صفحه ۱۵۴ · فعالیت — روش‌های جنگ شناختی و مصادیق آن ... ۳۵

۵۰ صفحه ۱۵۴ · فعالیت — آزمایشگاه احساسات ۳۶

۵۱ صفحه ۱۵۶ · فعالیت — پویانمایی‌های لگویی ۳۷

۵۲ صفحه ۱۵۷ · فعالیت — فعالیت سفارتخانه‌های ایران ۳۷

۵۳ صفحه ۱۶۰ · گفت‌وگو — وظایف گروه‌های شورای ایمنی در برابر زمین‌لرزه ... ۳۸

۵۴ صفحه ۱۶۱ · بیایید — بررسی یکی از زلزله‌های ایران ۳۸

۵۵ صفحه ۱۶۸ · فعالیت — خود را جای علی و دوستانش بگذارید ... ۳۹

۵۶ صفحه ۱۷۰ · فعالیت — مهار خونریزی و تماس با اورژانس ... ۳۹

۵۷ صفحه ۱۷۱ · فعالیت — نکات ایمنی هنگام بمباران و تماس با اورژانس ... ۴۰

۵۸ صفحه ۱۷۴ · فعالیت — وحدت مردم در برابر حملهٔ دشمن ... ۴۱

۵۹ صفحه ۱۷۵ · پرسش — پرسش‌های پایان درس ۴۱

۳۰ صفحه ۱۰۶ فعالیت

با مشورت معلم و همکلاسی‌هایتان مواردی از توجه و سفارش به نظم را در آیات قرآن و کلام امیرالمؤمنین علی (ع) پیدا کنید و همین‌جا بنویسید.

توجه به نظم در آیات قرآن

سفارش به نظم در کلام امیرالمؤمنین علی (ع)

توجه به نظم در آیات قرآن:

- «الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا ۖ مَا تَرَىٰ فِي خَلْقِ الرَّحْمَٰنِ مِن تَفَاوُتٍ» (سوره ملک، آیه ۳): خداوند هفت آسمان را هماهنگ و منظم آفرید و در آفرینش او هیچ بی‌نظمی نمی‌بینی.
- «لَا الشَّمْسُ يَنبَغِي لَهَا أَن تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ ۚ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ» (سوره یس، آیه ۴۰): خورشید، ماه، شب و روز هر یک در مدار و حساب معینی حرکت می‌کنند.
- «إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ» (سوره قمر، آیه ۴۹): همه چیز با اندازه و نظم معین آفریده شده است.

سفارش به نظم در کلام امیرالمؤمنین علی (ع):

- «أُوصِيكُمَا وَجَمِيعَ وَلَدِي وَأَهْلِي وَمَنْ بَلَغَهُ كِتَابِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَنَظْمِ أَمْرِكُمْ»: شما و فرزندان و خانواده‌ام و هر که نامه من به او می‌رسد را به تقوای الهی و نظم در کارهایتان سفارش می‌کنم (وصیت‌نامه ایشان در واپسین روزهای عمر).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۳۱ صفحه ۱۱۷ فعالیت

۱ــ با مشورت معلم و سایر منابع تحقیقاتی، درباره شیوه‌های دیگر جهت‌یابی (شاخه و برگ درختان، لانه مورچه، قبرهای مسلمانان، تنه بریده‌شده درختان) بحث کنید.

۲ــ با همراهی و نظارت معلم در حیاط مدرسه جهت‌یابی با شاخص و ساعت عقربه‌دار را به صورت عملی انجام دهید و جهت‌های اصلی و فرعی را مشخص کنید.

۳ــ با تحقیق و همراهی معلم خود به وسیله سوزن و آهنربا قطب‌نما بسازید و در حیاط مدرسه جهت‌یابی را تمرین کنید.

۱ــ نمونه‌هایی از شیوه‌های دیگر جهت‌یابی:

- **شاخه و برگ درختان:** شاخ و برگ درخت در سمت جنوب (رو به آفتاب) معمولاً پرپشت‌تر و بیشتر است و در سمت شمال کم‌پشت‌تر.
- **تنه بریده‌شده درختان:** حلقه‌های سالیانه در سمتی که به جنوب است از هم دورتر (تراکم کمتر) و در سمت شمال به هم نزدیک‌تر (تراکم بیشتر) است.

- **لانه مورچه:** ورودی لانه مورچه‌ها بیشتر رو به جنوب (سمت آفتاب) ساخته می‌شود.
- **قبرهای مسلمانان:** مسلمانان را رو به قبله دفن می‌کنند؛ پس سمت قبله را از روی قبر می‌توان تشخیص داد و با دانستن آن، جهت‌های دیگر را پیدا کرد (در ایران قبله تقریباً جنوب غربی است).

۲ و ۳ــ این دو مورد کاملاً عملی هستند و با راهنمایی معلم در حیاط مدرسه انجام می‌شوند؛ نتیجه نوشتنی ندارند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

---

۳۲ صفحه ۱۲۰ فعالیت

با مشورت معلم و استفاده از دیگر منابع، راه‌های دیگر جهت‌یابی مانند مجموعه ستاره بادبادکی و مجموعه ستارگان خوشه پروین در شب را توضیح دهید.

مثال: هلال ماه

- **ستاره بادبادکی:** گروهی از ستارگان که در آسمان شب به شکل بادبادک دیده می‌شوند (صورت فلکی گاوران)؛ درخشان‌ترین ستاره آن، ستاره «سماک رامح» است و با امتداد دادن دسته دب اکبر می‌توان آن را پیدا کرد و از روی آن به جهت‌یابی کمک گرفت.
- **خوشه پروین:** مجموعه‌ای فشرده از ستارگان کوچک و درخشان است که در آسمان زمستان دیده می‌شود. در نیمکره شمالی، پیدایش آن در شرق و بالا آمدنش در آسمان و محل غروبش در غرب، به تشخیص شرق و غرب کمک می‌کند.
- **هلال ماه:** در نیمه اول ماه قمری، هلال ماه در غروب سمت غرب دیده می‌شود و برجستگی آن رو به شرق است؛ در نیمه دوم ماه، هلال در سحر به سمت شرق دیده می‌شود و برجستگی آن رو به غرب است. اگر دو سر هلال را با خطی به زمین وصل کنیم، امتداد آن تقریباً جنوب را نشان می‌دهد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

---

۳۳ صفحه ۱۲۴ فعالیت

با مشورت معلم و استفاده از منابع دیگر، راه‌های دیگر تخمین مسافت را توضیح دهید.

۱ــ تخمین مسافت با استفاده از دو چشم و انگشت اشاره

توشه ای برای موفقیت

۲ــ تخمین مسافت با کلاه نقاب‌دار

۱ــ دو چشم و انگشت اشاره: انگشت سبابه را در امتداد بازو جلوی صورت می‌گیریم و با چشم راست و سپس چپ به یک هدف دور (مثلاً یک ساختمان یا درخت) نگاه می‌کنیم. انگشت در برابر پس‌زمینه جابه‌جا دیده می‌شود. میزان این جابه‌جایی را با پهنای شناخته‌شده‌ای از پس‌زمینه می‌سنجیم و مقدار آن را در عدد ۱۰ (نسبت فاصله بین دو چشم به طول بازو، تقریباً یک‌دهم) ضرب می‌کنیم تا فاصله تا هدف به دست آید.

۲ــ کلاه نقاب‌دار: نقاب کلاه را روی چشم می‌گیریم و روی آن، با مداد یا ناخن، مقداری را نسبت به ارتفاع یک شیء (مثلاً قد یک نفر) علامت می‌زنیم؛ هر چه شیء با ارتفاع معین در نگاه ما کوچک‌تر دیده شود، دورتر است و با نسبت‌های شناخته‌شده می‌توان فاصله را حدس زد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۳۴ صفحه ۱۲۵ **فعالیت**

در زمین‌های صاف هر ..... قدم معمولی مساوی ۱۰۰ متر است.

در زمین‌های سربالایی هر ..... قدم معمولی مساوی ۱۰۰ متر است.

در زمین‌های شیب‌دار و سرازیری هر ..... قدم معمولی مساوی ۱۰۰ متر است.

1. در زمین‌های صاف هر **۱۳۰** قدم معمولی مساوی ۱۰۰ متر است.
2. در زمین‌های سربالایی هر **۱۵۰** قدم معمولی مساوی ۱۰۰ متر است.
3. در زمین‌های سرازیری هر **۱۲۰** قدم معمولی مساوی ۱۰۰ متر است.

تفاوت عددها از آن‌جاست که در سربالایی گام‌ها کوتاه‌تر و در سرازیری بلندتر برداشته می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۳۵ صفحه ۱۲۷ **فعالیت**

با مشورت همکلاسی‌ها و راهنمایی معلم خود منابعی را (مانند فیلم‌ها، کتاب‌ها، تارنماها و...) که از طریق آن‌ها می‌توانید دانش و مهارت‌های زندگی در شرایط سخت را در خود تقویت نمایید فهرست کنید.

- **کتاب:** کتاب‌های آموزش مهارت‌های بقا و کوهنوردی، کتابچه‌های آموزشی نظامی و کتاب‌های امداد و نجات.
- **فیلم و مستند:** فیلم‌های آموزشی مهارت‌های بقا و مستندهای مربوط به زندگی در طبیعت و کوهستان.
- **تارنما:** پایگاه‌های اینترنتی معتبر هلال‌احمر، فدراسیون کوهنوردی و سازمان‌های آموزشی.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

- **افراد با تجربه:** مربیان پیشاهنگی، کوهنوردان، شکارچیان و عشایر و نیروهای مسلح که تجربه زندگی در طبیعت دارند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۳۶ صفحه ۱۲۸ فعالیت

با استفاده از تجارب اطرافیان و بررسی منابع شامل کتابچه‌های آموزشی یا فیلم‌های موجود در فضای مجازی و... انواع روش‌های افروختن آتش را بررسی کنید و در کلاس نشان دهید.

انواع روش‌های افروختن آتش بر پایه متن درس:

- ایجاد اصطکاک (مالش دو چوب خشک بر هم)
- سنگ چخماق (برخورد با فولاد و ایجاد جرقه)
- ذره‌بین یا عینک (متمرکز کردن نور خورشید روی مواد خشک)
- کیسه حاوی آب یا یخ شفاف (که مانند عدسی نور را متمرکز می‌کند)

مواد سوختی مناسب: چوب خشک، برگ‌ها و شاخه‌های ریز. توجه: افروختن آتش در کلاس یا حیاط مدرسه با نظارت معلم انجام می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۳۷ صفحه ۱۲۹ فعالیت

با استفاده از تجارب اطرافیان و بررسی منابع شامل کتابچه‌های آموزشی یا فیلم‌های موجود در فضای مجازی و... انواع روش‌های تهیه آب سالم در شرایط اضطرار را بررسی کنید و در کلاس ارائه دهید.

- جمع‌آوری آب از رودخانه، چشمه، باران، برف، شبنم، رطوبت هوا و آب موجود در گیاهان.
- تصفیه فیزیکی (زلال کردن آب) با عبور آب از لایه‌هایی مانند پارچه، علف، شن، زغال چوب، خاک و سنگ‌ریزه.
- تصفیه میکروبی با جوشاندن آب یا استفاده از قرص‌های تصفیه آب.
- روش تقطیر: حفر گودالی به عمق ۴۰ سانتی‌متر، قرار دادن لیوان در ته آن، پوشاندن روی گودال با پلاستیک و قرار دادن سنگ‌ریزه کوچک در وسط پلاستیک؛ بخار آب خاک روی پلاستیک چگالیده و درون لیوان می‌چکد.
- کشف منابع آب با نشانه‌هایی مانند نمناکی زمین و رفتار حیوانات (پستانداران، پرندگان، خزندگان و حشرات).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۳۸ صفحه ۱۳۰ فعالیت

با استفاده از تجارب اطرافیان و بررسی منابع شامل کتابچه‌های آموزشی یا فیلم‌های موجود در فضای مجازی و... انواع روش‌های تهیه غذا و پخت نان در شرایط اضطرار را بررسی کنید و در کلاس ارائه نمایید.

- شناخت گیاهان خوراکی و تشخیص آن‌ها از گیاهان سمی (دانه‌ها، ساقه‌ها و ریشه‌های خوراکی).
- شکار و ماهیگیری با ابزار ساده، دام و تله و شناخت ردپای حیوانات.
- پخت انواع غذاها و نان در طبیعت (مثلاً پخت نان روی سنگ داغ یا زیر خاکستر).
- نگهداری غذا: خشک کردن میوه و سبزیجات، دودی کردن یا نمک‌سود کردن گوشت، و قرار دادن مواد غذایی در خاک.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۳۹ صفحه ۱۳۲ فعالیت

در مورد زندگی و رشادت‌های سردار شهید محمد ناظری و امیر شهید حسن آبشناسان مطالبی به اندازه دو صفحه تهیه و در کلاس ارائه نمایید.

- **سردار شهید سرتیپ محمد ناظری:** از تکاوران سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بود و در دوران دفاع مقدس در عملیات‌های مختلف شرکت کرد و به شهادت رسید.
- **امیر شهید سرتیپ حسن آبشناسان:** از تکاوران ارتش و فرمانده لشکر ۲۳ نیروهای مخصوص ارتش جمهوری اسلامی ایران بود و در دوران دفاع مقدس به شهادت رسید.

برای تهیه دو صفحه مطلب، زندگی‌نامه، خاطرات همرزمان و عملیات‌هایی که این دو شهید در آن‌ها شرکت داشتند را از منابع معتبر (کتاب‌های دفاع مقدس و پایگاه‌های رسمی) جمع‌آوری و با تصویر ارائه کنید.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۴۰ صفحه ۱۳۴ پرسش

اگر فرد مذکور خواب ندیده بود و در عالم بیداری چنین وقایعی اتفاق می‌افتاد، چه باید می‌کرد؟

اگر چنین حمله‌ای واقعاً رخ می‌داد، به دلیل نبود آمادگی، فرد دچار غافلگیری و سردرگمی می‌شد و جان او و خانواده‌اش در خطر می‌افتاد. در آن لحظه او باید خونسردی خود را حفظ می‌کرد، خود و خانواده را به پناهگاه یا مکان امن می‌رساند و از دستورهای مسئولان و نهادهای امدادی پیروی می‌کرد. به کمک‌های اولیه و کمک به مجروحان می‌پرداخت و از آب، غذا و دارو با دقت استفاده می‌کرد.

اما درس اصلی این رؤیا آن است که باید پیش از وقوع حادثه آماده بود؛ یعنی با آموزش، تهیه‌ی وسایل ضروری، آشنایی با پناهگاه‌ها و رعایت اصول پدافند غیرعامل، آسیب‌ها را در زمان صلح کاهش داد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۴۱ صفحه ۱۳۷ فعالیت

شما به‌عنوان یک نوجوان تا چه حد آمادگی دارید که در زمان حمله‌ی دشمن، از خود، خانواده و دیگران دفاع کنید؟ به‌نظر شما چه کاری باید انجام داد؟

نمونه پاسخ: آمادگی من در حد آشنایی نسبی است و باید بیشتر شود. برای دفاع از خود و دیگران باید کارهای زیر را انجام داد:

- شرکت در آموزش‌های امداد و نجات، کمک‌های اولیه و ایمنی در برابر حوادث و یادگیری مکان پناهگاه یا محل امن در منطقه‌ی زندگی
- تهیه‌ی کیف اضطراری شامل آب، غذای خشک، دارو، چراغ‌قوه و رادیو و تعیین محل ملاقات خانواده
- حفظ خونسردی، پیروی از دستورهای مسئولان و پرهیز از شایعه‌پراکنی
- درس خواندن و کسب مهارت برای ساختن ایران قوی؛ زیرا خداوند در آیه‌ی ۶۰ سوره‌ی انفال دستور داده است هرقدر می‌توانیم نیرو جمع کنیم و همیشه آماده‌ی دفاع باشیم.

۴۲ صفحه ۱۳۷ فعالیت

پدافند غیرعامل را در سایر کشورها بررسی کنید.

بسیاری از کشورها به پدافند غیرعامل توجه ویژه دارند. نمونه‌ها:

- **سوئیس:** ساخت پناهگاه برای تقریباً همه‌ی ساکنان کشور و الزام ساخت پناهگاه در ساختمان‌های جدید
- **فنلاند:** وجود هزاران پناهگاه عمومی در شهرها، از جمله پناهگاه‌های زیرزمینی که در زمان صلح از آن‌ها برای ورزش و پارکینگ استفاده می‌شود

- **سوئد و نروژ:** پناهگاه‌های عمومی، سامانه‌ی هشدار و پخش آموزش و راهنمایی به مردم برای زمان بحران
- **ژاپن:** ساختمان‌های مقاوم در برابر زلزله، سامانه‌ی هشدار سریع و تمرین‌های همگانی

روش‌های رایج در این کشورها همان روش‌های درس است: مقاوم‌سازی، پناهگاه‌سازی، مکان‌یابی درست، پراکندگی تأسیسات، استتار و آموزش مردم.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۴۳ صفحه ۱۴۰ فعالیت

با توجه به هریک از روش‌ها و راهکارهای پدافند غیرعامل مثال‌هایی در حوزه‌های نظامی فردی که یک رزمنده از آن استفاده می‌کند و نیز حوزه‌های شهری بزنید.

مثال‌ها برای شش روش پدافند غیرعامل

روش	حوزه‌ی نظامی (رزمنده)	حوزه‌ی شهری
استتار	پوشیدن لباس هم‌رنگ محیط و پوشاندن سنگر با تور و شاخه و برگ	رنگ‌آمیزی تأسیسات هم‌رنگ محیط اطراف و پوشاندن مخازن با پوشش مناسب
اختفا	پنهان شدن پشت عوارض زمین یا داخل گودال و حفر سنگر در جای غیرقابل مشاهده	ساخت تأسیسات در جای غیرقابل مشاهده، یا عادی جلوه دادن آن‌ها با درختکاری و جدول‌بندی
پراکندگی	پراکنده حرکت کردن نیروها و تجمع نکردن در یک نقطه	ساخت چند پالایشگاه یا نیروگاه در چند شهر با فاصله‌ی زیاد از هم
فریب	ساختن سنگر و تجهیزات کاذب برای منحرف کردن دشمن	نصب ماکت چوبی، مقوایی یا پلاستیکی تجهیزات و تأسیسات در نقاط مختلف
مکان‌یابی	انتخاب مکان مناسب سنگر، مثلاً دور از جاده‌ی اصلی و دید دشمن	ساخت تأسیسات حیاتی دور از دشت‌های هموار، بزرگراه‌ها و مرزها
مقاوم‌سازی و استحکامات	ساخت سنگر مقاوم و استفاده از کلاه‌خود و جلیقه‌ی ضدگلوله	احداث پناهگاه در مجتمع‌های مسکونی و اداری و پناهگاه‌های عمومی

۴۴ صفحه ۱۴۰ فعالیت

شما اگر ایمن‌سازی محل زندگی‌تان (شهر، شهرک، محله یا روستا) را برعهده بگیرید، چه اقداماتی انجام می‌دهید؟ (به‌صورت جزئی با توجه به ویژگی‌های محل زندگی بررسی کنید.)

نمونه پاسخ (برای یک محله‌ی شهری):

1. شناسایی و معرفی پناهگاه‌ها و مکان‌های امن و نصب تابلوی راهنما
2. مقاوم‌سازی ساختمان‌های ناایمن و احداث پناهگاه در مجتمع‌های مسکونی
3. پراکنده بودن مراکز مهم مانند انبار آب، سوخت و دارو و حفاظت از آن‌ها
4. تعیین راه‌های خروج اضطراری و بازنگه‌داشتن مسیر عبور امدادگران
5. آموزش ساکنان در زمینه‌ی امداد، کمک‌های اولیه و رفتار در زمان بحران و برگزاری مانور
6. ذخیره‌ی آب، غذا و دارو و تهیه‌ی چراغ و ژنراتور اضطراری برای محله
7. استتار یا کم‌جلوه کردن مراکز حساس مانند مخازن و تأسیسات

۴۵ صفحه ۱۴۶ فعالیت

با مراجعه به خبرگزاری‌ها و شبکه‌های اجتماعی، چند نمونه از شایعه‌هایی را که در جنگ ۱۲ روزه و جنگ رمضان از سوی دشمن ساخته شد و گسترش پیدا کرد پیدا کنید. این شایعه‌ها، چه پیامدهایی در جامعه داشت؟

به نظر شما راهکار مواجهه‌ی درست با شایعه چیست؟

1. **نمونه‌ها:** شایعه‌ی فرار مسئولان و فرماندهان از کشور، شایعه‌ی فروپاشی یا از کار افتادن نظام اداری و ارتباطی، شایعه‌ی کمبود شدید بنزین، نان و دارو، فیلم‌ها و تصاویر ساختگی (ساخته‌شده با هوش مصنوعی) از ویرانی‌های بزرگ یا سقوط هواپیماها و ادعای تسلیم یا ناتوانی کشور.
2. **پیامدها:** ترس و اضطراب عمومی، بی‌اعتمادی مردم به مسئولان و نیروهای مسلح، هجوم برای خرید و ایجاد کمبود و صف، اختلاف و تفرقه در جامعه و خطا در تصمیم‌گیری‌ها.
3. **راهکار:** مکث و تفکر قبل از باور یا بازنشر؛ بررسی منبع خبر و معتبر بودن آن؛ مقایسه‌ی خبر با چند منبع رسمی و مطمئن؛ نرسیدن خبر مشکوک به دیگران؛ و گزارش‌دادن خبرهای جعلی.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۴۶ صفحه ۱۴۷ فعالیت

در مورد حمله پهپادی به سفارت آمریکا در عربستان در جریان جنگ رمضان تحقیق کنید. آیا این حمله پرچم دروغین بود؟ اگر پاسخ مثبت است تحلیل شما از دلایل این حمله چیست؟

عملیات پرچم دروغین یعنی دولت یا گروهی عمداً اقدامی نظامی یا خرابکارانه انجام دهد و مسئولیت آن را به گردن طرف دیگر بیندازد. با توجه به الگوی این عملیات‌ها، حمله به یک سفارت می‌تواند چنین هدفی داشته باشد؛ اما قضاوت درباره‌ی آن مستلزم بررسی گزارش‌های معتبر و مستند است.

در صورتی که این حمله پرچم دروغین باشد، دلایل احتمالی آن عبارت‌اند از: ایجاد بهانه برای حمله‌ی بیشتر به ایران، بدنام کردن ایران نزد افکار عمومی جهان، برهم زدن روابط ایران با کشورهای منطقه و ایجاد اختلاف و ناامنی.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۴۷ صفحه ۱۴۸ فعالیت

۱ــ فیلم کوتاه «رمزینه» را ببینید و با توجه به شیوه‌ی پرچم دروغین و با کمک معلم خود در مورد مصادیق آن در تاریخ ایران یا کشورهای دیگر به گفت‌وگو بپردازید.

۲ــ کلاس را به چند گروه تقسیم کنید. به هر گروه یک «خبر پرچالش اخیر» داده می‌شود. هر گروه باید فهرستی از پرسش‌های زیر را درباره‌ی پرونده‌ی خود پاسخ دهد: چه کسی این ادعا را مطرح کرده و چه منفعتی از طرح آن دارد؟ آیا شواهد و اسناد قابل اتکایی وجود دارد؟ در مورد آن گفت‌وگو کنید. آیا شرایط زمانی و... برای تحقق این رویداد با روایت ارائه‌شده هم‌خوانی منطقی دارد؟ اگر این خبر اشتباه باشد، چه اتفاقی می‌افتد؟

1. مصداق‌های پرچم دروغین در متن درس: انفجار منطقه‌ی مسکونی ستره در بحرین که ابتدا به پهپاد ایرانی نسبت داده شد ولی بعداً مشخص شد ناشی از اصابت موشک رهگیر آمریکایی بوده است؛ و بمب‌گذاری مأموران اطلاعاتی اسرائیل در اماکن آمریکایی و بریتانیایی قاهره و اسکندریه برای نسبت دادن آن به گروه‌های مصری و مسلمان (این عملیات لو رفت و به استعفای وزیر دفاع وقت اسرائیل انجامید). مثال دیگر از تاریخ: حمله‌ی ساختگی آلمان نازی به ایستگاه رادیویی گلایویتس در سال ۱۹۳۹ که بهانه‌ی حمله به لهستان شد. (فیلم دیده نشده است.)
2. نمونه پاسخ برای یک خبر پرچالش فرضی: مدعی خبر، دشمن یا رسانه‌های وابسته به او هستند و از آن برای تحت فشار گذاشتن ایران یا توجیه حمله منفعت می‌برند؛ سند معتبر و مستقل (فیلم اصلی، منبع رسمی و چند رسانه‌ی معتبر) وجود ندارد؛ زمان و مکان رویداد با روایت دشمن هم‌خوان نیست؛ و اگر خبر دروغ باشد و باور شود، می‌تواند به ترس، اختلاف، تصمیم نادرست و بهانه برای حمله بینجامد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۴۸ صفحه ۱۵۰ فعالیت

در جنگ‌های تحمیلی دوم و سوم ایران با آمریکا و رژیم صهیونیستی، این شیوه در موارد متعددی به کار رفت. شما چه نمونه‌هایی از این شیوه جنگ شناختی را از سوی دشمن به یاد دارید؟ این موارد را با هم در کلاس بررسی کنید.

به این تصویر دقت کنید. این تصویر در پاسخ به کدام شگرد رسانه‌ای و کدام جمله‌ی رئیس‌جمهور آمریکا در جنگ رمضان، در شبکه‌های اجتماعی فراگیر شد؟

1. نمونه‌ها: پخش تصاویر و ویدئوهای ترسناک و دست‌کاری‌شده از انفجارها و ویرانی‌ها، تهدیدهای شدید و پیاپی رهبران دشمن برای نابودی کشور، انتشار خبر هشدار تخلیه‌ی شهرها و پخش اخبار «قدرت افسانه‌ای» دشمن و بی‌فایده بودن مقاومت برای ایجاد ترس و ناامیدی، و پیامک‌های ناشناس هراس‌آور.
2. تصویر در دسترس نبود. بر پایه‌ی متن درس، این تصویر پاسخی طنزآمیز و رسانه‌ای به شگرد تهدید و ایجاد ترس بود و در شبکه‌های اجتماعی فراگیر شد تا اثر آن را خنثی کند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۴۹ صفحه ۱۵۴ فعالیت

با راهنمایی معلم خود در مورد هر یک از روش‌های جنگ شناختی بحث کنید و برای آن مصادیقی پیدا کنید. (مصادیق این روش‌ها را با راهنمایی معلم بیان کنید.)

دسته‌بندی روش‌ها و مصادیق

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

دسته‌ی روش	روش‌ها	مصداق
روش‌های مبتنی بر محتوا	شایعه‌ی هدفمند	پخش خبر دروغ درباره‌ی فرار مسئولان یا کمبود نان و بنزین
	اخبار دروغین و جعلی (عکس، فیلم، تیتر)	فیلم دست‌کاری‌شده یا ساخته‌شده با هوش مصنوعی از انفجار و ویرانی؛ تیتر بزرگ‌نمایی‌شده
	محتوای پر از نفرت	فحاشی، برچسب‌های توهین‌آمیز و تهدید در شبکه‌های اجتماعی علیه مخالف نظر
روش‌های مبتنی بر فناوری	کاربرهای جعلی	صفحات و حساب‌های ساختگی برای نمایش اینکه «همه» یک نظر دارند
	ربات‌های نظرگذار	بمباران کامنت منفی و لایک هماهنگ
روش‌های روان‌شناختی	ایجاد ترس و وحشت	نمایش خشونت‌های وحشیانه‌ی داعش برای ترساندن مردم
	تأکید بر «مهلت محدود برای نشر»	پیام‌هایی مانند «همین الان قبل از حذف شدن ببینید!» یا «فوری فوری!»

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۵۰ صفحه ۱۵۴ **فعالیت**

با توجه به توضیحاتی که گذشت، یک هفته‌ی گذشته را بررسی کنید. چه اخباری احساسات شما را در این یک هفته درگیر کرده است؟ چند تیتر خبری واقعی (از منابع مختلف، بدون افشای نام رسانه) انتخاب شود.

۱ــ دانش‌آموزان در گروه‌های دو یا سه‌نفره باید هر تیتر را زیر یکی از برچسب‌های زیر دسته‌بندی کنند:

ترس‌محور، خشم‌محور، ناامیدکننده، خنثی و خبری (جدول احساس ــ نمونه خبر).

۲ــ از اعضای هر گروه خواسته می‌شود همان خبر را به شکل «خنثی و خبری» بازنویسی کنند.

نمونه‌ی دسته‌بندی تیترها

احساس	نمونه خبر
ترس‌محور	«هشدار: احتمال بروز حادثه‌ی گسترده؛ همه در خطرند!»
خشم‌محور	«رسوایی تازه؛ مسئولان دوباره مردم را فریب دادند!»
ناامیدکننده	«دیگر هیچ راهی برای نجات وضع اقتصادی نمانده است»
خنثی و خبری	«سازمان مربوط گزارش جدید خود درباره‌ی وضعیت منتشر کرد»

نمونه‌ی بازنویسی: تیتر «فاجعه! قیمت‌ها سر به فلک کشید و مردم در آستانه‌ی گرسنگی‌اند» را می‌توان این‌گونه خنثی کرد: «بر اساس آمار منتشرشده، قیمت برخی کالاها در ماه گذشته ۱۰ درصد افزایش یافته است.»

نتیجه: یک واقعیت واحد می‌تواند با واژه‌های متفاوت، احساسات متفاوتی برانگیزد؛ پس باید پیش از واکنش، به محتوای خبر توجه کرد نه به لحن آن. (پاسخ‌ها به تیترهای انتخابی گروه بستگی دارد.)

۵۱ صفحه ۱۵۶ فعالیت

۱ــ آیا پویانمایی‌های لگویی را دیده‌اید؟ به نظرتان کدام‌یک در جنگ شناختی جذاب‌تر ساخته شده بود؟
۲ــ آیا شما نمونه‌های مشابه دیگری از این نوع تولیدات در قالب انیمیشن‌های مینیون‌ها و... را سراغ دارید؟

1. بله؛ طبق متن درس، روایت نبرد میان ایران، آمریکا و رژیم صهیونیستی با قطعات پلاستیکی لگو و به شکل انیمیشن به جهان مخابره شد. نمونه پاسخ: جذاب‌ترین انیمیشن، آن بود که پیام خود را کوتاه، طنزآمیز و با تصویرسازی ساده بیان می‌کرد و برای مخاطب غربی آشنا بود.
2. نمونه پاسخ: کلیپ‌ها و میم‌های طنز ساخته‌شده با شخصیت‌های محبوب انیمیشنی مانند مینیون‌ها، کلیپ‌های ساخته‌شده با هوش مصنوعی و ویدئوهای کوتاه انیمیشنی درباره‌ی ایستادگی ایران که کاربران ایرانی و غیرایرانی منتشر کردند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۵۲ صفحه ۱۵۷ فعالیت

نمونه‌هایی از فعالیت‌های سفارتخانه‌های ایران در جنگ رمضان را در کلاس مرور کنید و جذاب‌ترین آن‌ها را به نظرسنجی اعضای کلاس بگذارید.

طبق متن درس، سفارتخانه‌ها و نمایندگی‌های ایران در نقاط مختلف جهان، به‌جای بیانیه‌های رسمی و محکومیت‌های خشک دیپلماتیک، به سبکی نو و با رویکردی خلاقانه و طنزآمیز، روایت‌هایی علیه زورگویی‌های ترامپ ایجاد کردند. مانند: انتشار پست‌های طنز و میم، کلیپ‌ها و تصاویر خلاقانه و تولید محتوا به زبان‌های محلی کشورها در شبکه‌های اجتماعی.

روش کار: دانش‌آموزان نمونه‌ها را در کلاس نمایش می‌دهند، هر دانش‌آموز به جذاب‌ترین نمونه رأی می‌دهد و نمونه‌ای که رأی بیشتری آورد انتخاب می‌شود. نمونه پاسخ: بیشترین رأی را نمونه‌ای می‌آورد که پیام را کوتاه، خلاقانه و بدون توهین بیان کرده باشد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۵۳ صفحه ۱۶۰ گفت‌وگو

آشنایی با وظایف شورای ایمنی در برابر زمین‌لرزه: حال دربارهٔ وظایف گروه بحث و گفت‌وگو کنید تا آمادگی لازم را جهت انجام مانور داشته باشید.

شورای ایمنی در برابر زمین‌لرزه از چهار گروه تشکیل می‌شود که هر کدام هدف و وظایف مشخصی دارند:

1. گروه تدارکات و پشتیبانی: هدف آن فراهم آوردن امکانات و تجهیزات مورد نیاز و برقراری دوره‌های آموزشی و پشتیبانی مناسب است. وظایف: تهیهٔ فهرست نزدیک‌ترین مراکز امدادی و درمانی، آتش‌نشانی و نیروی انتظامی به همراه شمارهٔ تلفن و نشانی؛ تهیهٔ وسایل ضروری گروه‌های دیگر؛ کنترل اسامی و تعداد دانش‌آموزان (بعد از زمین‌لرزه نباید کسی بدون هماهنگی از محیط مدرسه خارج شود)؛ ایمن‌سازی محیط مدرسه.
2. گروه جست‌وجو: هدف آن یافتن افرادی است که در موقعیت‌های خطرناک قرار دارند. وظایف: جست‌وجو برای یافتن مجروحان و افراد گم‌شده؛ جلوگیری از ورود افراد به مکان‌های پرخطر و داخل ساختمان؛ انتقال مجروحان به جای مناسب (با آموختن انواع حمل مجروح متناسب با نوع جراحت)؛ بررسی ساختمان از نظر نشت گاز، قطع برق و شکستن لوله‌های آب.
3. گروه نجات و امداد: هدف آن کمک به مجروحان و مصدومان است. وظایف: امدادرسانی به مجروحان؛ انتقال مجروحانی که جراحت‌های عمیق دارند به مراکز درمانی؛ سخن گفتن با مصدومان و دادن روحیه و امید به آنها؛ اسکان و تعیین مکان مناسب برای دانش‌آموزان (دور از ساختمان‌ها و دیوارها، مانند وسط حیاط مدرسه).
4. گروه آتش‌نشان: هدف آن کنترل و نظارت برای افزایش ایمنی است. وظایف: خاموش کردن آتش؛ بررسی ساختمان از نظر احتمال آتش‌سوزی؛ بررسی ساختمان از نظر خطرهای بعدی مانند برق‌گرفتگی و نشت گاز.

برای آمادگی مانور، دانش‌آموزان در گروه‌ها این وظایف را مرور می‌کنند، مسئولیت‌ها را بین خود تقسیم می‌کنند و یکدیگر را در انجام درست آنها یاری می‌دهند.

۵۴ صفحه ۱۶۱ بیایید

یکی از زلزله‌هایی را که در ایران رخ داده است انتخاب کنید و بررسی نمایید که پس از زلزله امدادگران هلال احمر تا چه میزانی توانسته‌اند به آسیب‌دیدگان زلزله یاری رسانند. میزان تلفات و خسارات این زلزله چقدر بوده است؟

نمونه: زلزلهٔ ازگله در استان کرمانشاه (آبان ۱۳۹۶).

- بزرگی: ۷/۳ ریشتر.

- تلفات: جان ۶۲۰ نفر از هم‌وطنان ما را گرفت.
- خسارت: به هفت شهر و ۱۹۳۰ روستا خسارت زد و حدود هفتاد هزار نفر بی‌خانمان شدند.
- امدادرسانی: در این حادثه ارتش و سپاه و امدادگران هلال احمر در کنار هم، با تمام توان به آسیب‌دیدگان کمک کردند.

دانش‌آموز می‌تواند زلزله‌ای دیگر (مانند زلزلهٔ بم) را نیز انتخاب کند و آمار امدادرسانی هلال احمر (تعداد امدادگران، چادر و غذای توزیع‌شده، مجروحان امدادرسانی‌شده و...) را از منابع معتبر مانند پایگاه اینترنتی جمعیت هلال احمر بیابد و در کلاس گزارش دهد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۵۵ صفحه ۱۶۸ فعالیت

خودتان را جای علی و دوستانش بگذارید و فکر کنید شما هم در شرایطی که آنها به‌سر می‌بردند قرار دارید. آیا شما هم می‌توانستید در وضعیت مشابه، دست به کارهایی بزنید که این بچه‌ها انجام دادند؟

پاسخ به این پرسش نظر شخصی دانش‌آموز است؛ نمونه‌ای از پاسخ:

بله، به شرط اینکه پیش از آن آموزش دیده باشم. علی و دوستانش توانستند از عباس مراقبت کنند، چون دورهٔ آموزشی هلال احمر را گذرانده بودند و می‌دانستند اول باید هوشیاری، تنفس و گردش خون مصدوم را بررسی کنند، با فشار مستقیم و پارچهٔ تمیز جلوی خونریزی را بگیرند، از دستکش استفاده کنند، عضو آسیب‌دیده را آتل ببندند و مصدوم را درست جابه‌جا کنند. بدون این دانش و مهارت، ممکن بود اقدام ما به مصدوم آسیب بزند. بنابراین باید در دوره‌های امداد و کمک‌های اولیه شرکت کنم و مهارت‌هایم را تمرین کنم تا در شرایط سخت بتوانم کمک‌رسان باشم و در عین حال امنیت خودم را هم حفظ کنم.

۵۶ صفحه ۱۷۰ فعالیت

۱ــ در هنگام مواجهه با جراحت‌ها و خونریزی‌ها، با چه وسایلی می‌توانیم جلوی خونریزی بیشتر را بگیریم؟
۲ــ بهتر است خودمان اقدام کنیم یا با ۱۱۵ (اورژانس) تماس بگیریم؟

1. برای مهار خونریزی از پارچهٔ تمیز یا گاز و باند استریل استفاده می‌کنیم و روی زخم را محکم فشار می‌دهیم (این کار را باید ۵ تا ۱۰ دقیقه ادامه داد). برای جلوگیری از انتقال برخی بیماری‌ها از دستکش استفاده می‌کنیم و با خون و ترشحات بدن مجروح تماس مستقیم نداریم. بعد از مهار خونریزی، زخم را با باند و پانسمان می‌پوشانیم. این وسایل در کیف امداد موجود است.

2. هر دو کار لازم است و نباید یکی را به جای دیگری انجام داد. اگر خونریزی شدید یا وضعیت مصدوم جدی باشد، فوراً با ۱۱۵ تماس می‌گیریم (یا یکی از اطرافیان تماس می‌گیرد) و تا رسیدن نیروهای امدادی، خودمان با همان وسایل در دسترس خونریزی را مهار می‌کنیم. در جراحت‌های سطحی و جزئی، به‌صورت سرپایی خودمان زخم را مداوا می‌کنیم. البته باید مطمئن باشیم محیط امن است و خطری امدادگر را تهدید نمی‌کند.

۵۷ صفحه ۱۷۱ فعالیت

در زمان بمباران یا حملات موشکی دشمن چه نکاتی را باید رعایت کنیم تا سلامت و ایمن بمانیم و صدمات حملات دشمن را کمتر کنیم؟ در چه شرایطی با ۱۱۵ (اورژانس) و ۱۲۵ (آتش‌نشانی) تماس بگیریم؟

نکات ایمنی:

- آرامش خود را حفظ کنیم و وحشت‌زده نشویم.
- به داخلی‌ترین اتاق ساختمان که امن‌ترین مکان است پناه ببریم و از پنجره‌ها و شیشه‌ها دور شویم.
- هنگام شنیدن صدای انفجار روی زمین بنشینیم و دست‌ها را روی سر بگذاریم.
- کیف امداد را در دسترس داشته باشیم و از دستورات نیروهای امدادی و بزرگ‌ترها پیروی کنیم.
- تا زمانی که محیط امن نشده یا خطری مانند تیراندازی، آتش‌سوزی و احتمال ریزش آوار مجدد وجود دارد، به سمت محل حادثه نرویم و امدادگری نکنیم.
- امنیت شخصی را در اولویت قرار دهیم، چون امدادگر باید زنده بماند تا بتواند به دیگران کمک کند.

موارد تماس:

- ۱۱۵ (اورژانس): وقتی مصدوم یا مجروح داریم، به‌ویژه در خونریزی شدید، شکستگی، بی‌هوشی یا مشکل تنفسی.
- ۱۲۵ (آتش‌نشانی): در صورت آتش‌سوزی، نشت گاز، خطر برق‌گرفتگی و مانده‌ماندن افراد زیر آوار.
- ۱۱۲ (پلیس) نیز در حوادث امنیتی و برای اطلاع از افراد زیر آوار قابل استفاده است.

۵۸ صفحه ۱۷۴ فعالیت

بررسی کنید حملهٔ دشمن به کشور ما چگونه باعث وحدت مردم در دفاع از میهنمان شده است. آیا شرکت در دوره‌های آموزشی هلال احمر که در رفع آسیب‌های حملات دشمن کارساز است می‌تواند این وحدت را تقویت کند؟

حملهٔ دشمن به کشور باعث شد مردم از هر قوم، مذهب و گرایش، اختلافات را کنار بگذارند و با هم برای کمک به آسیب‌دیدگان بایستند. نمونه‌هایش در درس این است: مردم محله، از جمله مسلمان و ارمنی، به هم کمک کردند؛ پدر علی با وجود زخمی‌بودن به دفاع از میهن بازگشت؛ مادرش در هلال احمر امدادرسانی کرد؛ جوانان محله با وسایل ساده مجروح را نجات دادند. آمار صفحهٔ ۱۷۴ نیز نشان می‌دهد که میلیون‌ها نفر آموزش دیده‌اند، هزاران امدادگر داوطلب بسیج شدند و نیروهای امدادی در کمتر از چهار دقیقه به محل می‌رسیدند.

بله، شرکت در این دوره‌ها وحدت را تقویت می‌کند، زیرا:

- مردم یاد می‌گیرند به‌جای ترس و سردرگمی، با مهارت و همکاری عمل کنند و به هم اعتماد پیدا می‌کنند.
- هر فرد احساس می‌کند در دفاع از کشور سهمی دارد و می‌تواند مفید باشد.
- آموزش مشترک و همکاری در امدادرسانی همدلی و هم‌بستگی را بیشتر می‌کند و دشمن را از تهدید ایرانیان ناامید می‌سازد.

۵۹ صفحه ۱۷۵ پرسش

۱ــ قانون طلایی نجات در برخورد اولِ با هر حادثه چیست و چرا حفظ سلامت امدادگر بر مصدوم اولویت دارد؟

۲ــ زلزله یا زمین‌لرزه را تعریف کنید.

۳ــ راه‌های جلوگیری از آسیب‌های بیشتر زلزله را بیان کنید.

۴ــ فرد در زیر آوار چه کارهایی می‌تواند انجام دهد که به زنده‌ماندن و نجاتش کمک کند؟

۵ــ برای کمک به فرد زیرآوار مانده چه کارهایی می‌توان انجام داد؟

۶ــ چرا تا زمانی که محیط امن‌نشده یا تهدیدی مثل تیراندازی، آتش‌سوزی، احتمال ریزش آوار مجدد و... پابرجا باشد، امدادگری ممنوع است؟

۷ــ اطلاع از هوشیاری مصدوم در زمان امداد و نجات او چه اهمیتی دارد؟

۸ــ نام محتویات کیف امداد را بنویسید. ترتیب چیدمان آنها در کیف چگونه باید باشد؟

۹ــ در چه مواقعی تماس با ۱۱۲ و ۱۱۵ و ۱۲۵ ضروری است؟

۱۰ــ بررسی چه علائم حیاتی در مصدوم در اولویت امداد و نجات قرار دارد؟

۱۱ــ اگر مصدوم خون زیادی از دست داده باشد، ممکن است دچار حالت شوک شود. علائم شوک در این حالت را بنویسید.

۱۲ــ چه نکاتی را در آتل‌بندی باید رعایت کنیم؟

۱۳ــ برای انتقال مصدوم در چه شرایطی استفاده از «روش عصایی» توصیه می‌شود؟

۱۴ــ به نظر شما چه بخش‌های دیگری نیاز است که به این درس اضافه شود؟

1. قانون طلایی: «قبل از هر کاری، امنیت خود را تضمین کن.» اولین وظیفهٔ هر امدادگر این است که خودش زنده بماند تا بتواند جان دیگران را از خطرات نجات دهد. اگر امدادگر آسیب ببیند، نه‌تنها نمی‌تواند کمک کند، بلکه خودش نیز مصدوم دیگری می‌شود و بار امدادرسانی بیشتر می‌شود.
2. زلزله یا زمین‌لرزه لرزش و جنبش ناگهانی زمین است که بر اثر آزاد شدن انرژی در پوسته و درون زمین رخ می‌دهد و می‌تواند به ساختمان‌ها و جان انسان‌ها آسیب برساند.
3. آموزش و کسب آگاهی و مهارت‌های لازم و انجام مانورهای عملی؛ تشکیل شورای ایمنی در برابر زمین‌لرزه؛ ایمن‌سازی خانه و مدرسه (اتصال قفسه‌ها به دیوار، قراردادن اجسام سنگین در طبقات پایین، محافظت از شیشه‌ها و لامپ‌ها، دور کردن مواد آتش‌زا)؛ داشتن کیف امداد؛ شناخت محل کنتورهای آب، برق و گاز؛ و هنگام زلزله حفظ خونسردی، قطع برق و گاز، رفتن به سرپناه و گذاشتن دست‌ها روی سر، دوری از پنجره و وسایل سنگین و استفاده نکردن از آسانسور.
4. ضربه زدن منظم به یک جسم فلزی یا دیوار (به‌جای فریاد زدن) برای اعلام موقعیت؛ حفظ آرامش و خونسردی؛ سخن گفتن با امدادگران و پاسخ دادن به آنها؛ و اگر می‌تواند، اعلام وضعیت اعضای بدنش (مثلاً حس دست و پا).
5. دعوت همه به سکوت مطلق برای شنیدن صدای ناله، ضربه یا تنفس مصدوم؛ صحبت کردن با او با صدای بلند و آرام و اطمینان دادن به اینکه تنها نیست و نیروهای امدادی در راه‌اند؛ خواستن از او که با ضربات منظم موقعیتش را اعلام کند؛ صدا زدن نام او و پرسیدن وضعیت اعضای بدنش؛ حفظ ارتباط کلامی مستمر؛ و اعلام فوری اطلاعات دقیق تعداد افراد و محل حدودی آنها به شمارهٔ ۱۲۵ یا ۱۱۲.
6. چون وجود خطر، جان امدادگر را تهدید می‌کند و امدادگری که آسیب ببیند دیگر نمی‌تواند به کسی کمک کند و خود نیازمند نجات می‌شود. باید ابتدا محیط امن شود و بعد امداد آغاز گردد.
7. هوشیاری مصدوم اولین مورد بررسی است و نشان می‌دهد وضعیت او چقدر جدی است. با گفت‌وگو با مصدوم می‌توان از هوشیاری او آگاه شد، آسیب‌ها و دردهای احتمالی را پرسید، حواس او را از درد منحرف کرد و روحیه‌اش را حفظ کرد. بسته به هوشیاری، نوع امداد و روش انتقال او تعیین می‌شود.
8. محتویات کیف امداد (طبق متن درس و کیت‌های معمول): دستکش، گاز استریل، باند، چسب پانسمان و قیچی؛ همچنین معمولاً مواد ضدعفونی‌کننده، آتل، پتوی نجات، چراغ‌قوه، سوت و مواد غذایی خشک و آب. ترتیب چیدمان: وسایلی که زودتر و بیشتر لازم می‌شوند (مانند دستکش، گاز و باند) در دسترس‌ترین جا قرار گیرند، وسایل هم‌نوع کنار هم و کیف سبک و مرتب باشد.
9. ۱۱۵ (اورژانس): وقتی مصدوم یا مجروح داریم؛ ۱۲۵ (آتش‌نشانی): در آتش‌سوزی، نشت گاز و گرفتار شدن افراد زیر آوار؛ ۱۱۲ (پلیس): در حوادث امنیتی و اعلام اطلاعات افراد زیر آوار. در هر سه مورد باید اطلاعات دقیق محل و وضعیت حادثه را سریع اعلام کرد.

10. هوشیاری، تنفس و گردش خون (نبض). همچنین کنترل خونریزی شدید باید فوراً انجام شود.

11. رنگ‌پریدگی، پوست سرد و مرطوب و سرگیجه؛ (علاوه بر آن، ضعف و نبض تند و ضعیف نیز می‌تواند از علائم باشد).

12. عضو آسیب‌دیده را بی‌حرکت کنیم؛ از آتل یا هر وسیلهٔ مناسب دیگر مانند عصا، چوب صاف یا خط‌کش که در دسترس است استفاده کنیم؛ آتل باید طول عضو را بپوشاند و محکم ولی نه آن‌قدر سفت که جریان خون را قطع کند بسته شود؛ و عضو آسیب‌دیده را بیش از حد جابه‌جا نکنیم.

13. روش عصایی برای فرد هوشیاری که توان ایستادن و گام برداشتن دارد استفاده می‌شود؛ کمک‌دهنده مانند عصا از او در طول حمل حمایت می‌کند.

14. پاسخ آزاد است؛ مثلاً: آموزش کامل‌تر احیای قلبی ـ ریوی، کمک به سوختگی و شکستگی، مدیریت ترس و استرس، یا آموزش عملی ساخت کیف امداد.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir